

AYFER TUNÇ

SAKLI

1989 YUNUS NADI
ÖYKÜ BİRİNCİLİK ÖDÜLÜ

cem yayinevi

TÜRK SANATÇILARI DİZİSİ

AYFER TUNÇ

SAKLI

öyküler

kurucusu:
OGUZ AKKAN
cem yayınev.

Dizgi: Ağaçkakan Dizgi

UFUK MATBAASI
511 36 34 - 513 55 45
İSTANBUL - 1989

SAKLI

Ah süslü yenge ah!... Zembilli göçmenin ikinci karısı... Bir fesleğen gibi arsız, hor görülen, fesleğen gibi ezilmedikçe kokusunu salmayan, onsuz olunmayan. Uçuşan renklerin birbirine karıştığı bir hüznü lekeydi o, bir gölge. Tutmak istesem parmaklarımın arasından akacak bir sıvıyı andırırdı. Hüzünden yapılmıştı. Hüzünden ve kadınların bütün o hoş kokulu, bulutsu süslerinden

Hep yolların ucunda görürdüm onu. Köşebaşlarında, dörtyol ağızlarında. Yaşadığı yerin hep yabancı kalmış bu yaşlı kadın, küçük şehrin sıradanlığına ve geriliğine gülünç düşen eskimiş tayyörleri ve yalancı taşlı takılarıyla sokaklarda, sahnesini arayan eski bir aktris gibiydi. Küçük şehrin taşasız kadınlarını acılarına inandırmak için ya da yabancılığından kurtulmak, orali olmak için sokak sokak dolaşan gülünç ihtiyar kadındı. Belki de eski sevgilisine ansızın

rastlamak umuduyla sokaklardaydı.

Arkasından bakardım. Bakardım da, o büyük yabancılığın böyle bir şehirde hüzün olup gülünç görünmesini anlayamazdım. Çocuktum o zamanlar, paytonların fayton olduğunu, çok sonra, kitaplardan öğrendim.

Süslü yenge bütün evlerin davetsiz misafiriydi. O zamanları şimdi bolluk zamanlarıymış gibi hatırlarım. Belki de değildi, ama mutlu geçen her çocukluk bir bolluk zamanıydı. Süslü yenge en çingın renklerle boyanıyordu ama bütün renkler yüzünün beyazlığında uçup gidiyordu, gölgeleri kalıyordu geriye. Yüzüne bakıyordum, bir daha bakıyordum, renkler vardı canlı, çılgın, tayyörünün ya da küpelerinin renginde, ama nasıl oluyordu da böyle hafifliyordu, siliniyordu, anlayamıyordum. Çocukluğumun tek şiirsi fotoğrafı, tahta boyalı boncukları, şapkaları, zamana direnen ince topuklu ayakkabılarıyla benim için şimdi tepeden tımağa azap, doğduğum yerin halkı için deli sayılan bu kadındı. Girip çıkmadığı, kapısını çalmadığı ev yoktu onun. Peşinden giderdim gizlice. Ona gülmeleri, alay etmeleri içime dokunurdu, ağlayacak gibi olurum.

Elinde zembil, haftanın yedi günü pazara giden ve boş zembille dönen bir göçmendi kocası. Bir tek insanla bile gülerek konuştuğunu görmedim. Sarışın, yaşlı ama güzel yüzünde insanlara karşı her an parlayan bir öfke vardı. Meyvaların, çiçeklerin karşısında gülen, yumuşayan yüzünde öfkenin nasıl yer bulabildiğine o zamanlar çok şaşardım. Karısının peşinden ayrılmayan çocuklar, onun gölgesini bile görseler hemen dağılırlardı. Küçük şehirlerde bir belediye parkı, bir Atatürk heykeli, birbirini kesen iki cadde mutlaka

vardı ve halk, bu caddelerde dolaşan bir hüzünlü insana deli diyerek ekşiğini tamamlardı.

Süslü yenge her gün kuşluk vakti giyinir, kuşanır, sokaklara düşerdi. Rastgele bir kapıyı çaldı sonra. Bazen kapı açılmazdı. Süslü yenge nedenini bilirdi bunun. Ya ev sahiplerinin keyfi yoktu, gülecek halde değildiler, ya da acı bir ölüm vardı, eğlenmek zamanı değildi. Ama daha da kötüsü, onun ne yapacağını seyretmek için açmazlardı kapıyı, üst kat pencerelerinin arkasından bakarlardı. Süslü yenge biraz bekledi. Asla iki kez çalmazdı kapıyı, o mağrur başı yavaş yavaş eğilir, etraftaki pencerelerden tutulamayan kahkahalar sokağa taşarken, o, boynu kırılmış bir kuş ölüsüne benzerdi. Büyük bir acı duyardım. Onun gizlice gözlerini sildiğini, her sabah özenle kıvırdığı saçlarını düzelterek bir başka sokağa yürüdüğünü görmemek için gözlerimi yumardım. O yorgun ve yaşlı bacaklarını sürüklerken pencereler ardına kadar açılır, çingiraklı kahkahalar, işaretler, acı sözler ardında kalırdı.

Bir saksı fesleğendi, durmadan hoyrat ellerde ezilirdi. Hüznü eğlence sanan bu kadınlara karşı içinde bir haykırış büyürdü biliyorum: Beni bu öldürücü yabancılıktan, yabancılığın yalnızlığından, korkularımdan, gençliğimin güzel anılarından, terkedilmişliğimden, biri tarafından çok sevilmişliğimden kurtarın! Beni yakamı bırakmayan bu allahın cezası hüznümden kurtarın!

Gıcırtilı kapılar çoğunlukla açılırdı. Çünkü o, hiç farkedilmeden yaşanıp giden günlerin beklenen eğlencesiydi. Hiç yabancılık bilmeyen kadınlar, oralı kadınlar, soruyla kuşatırlardı onu. Acımasızdılar. Onlara göre bir delinin kendine

saklayacak sırları olamazdı. Hem onlara göre bütün anlatıkları uydurmaydı, yalandı, hayaldi. Çok zaman geçti aradan. Artık ben de ayıramıyorum. Belki de süslü yengenin her evde başka türlü anlattığı hayatına başka şeyler ekliyorum. Hangisi benim hikâyem, hangisi onun, karıştırıyorum. Bana ait, zihnimde saklanmış, pamuk helva, pos bıyıklı Arnavut macuncu, iki onbeş matineleri, hıdrellez ateşleri, faytonlar çocukluğumun albümünden hoş birer fotoğraftırlar, çocukluğumun aklıma geldikçe gözlerimin önünden geçen. Ama süslü yenge başkadır, ayrıdır.

O güzel lisanıyla anlatırdı. Yabancıluğundan kurtulmanın, orali kadınlardan biri olmanın yolunun bu olduğunu sanırdı. İlk sevdiğinin onu nasıl terkettiğini, zembilli göçmenin onu nasıl sevdiğini doyulmaz bir tadla anlatırdı. İlk sevdiği o adamın yeri başkaydı hayatında. Zembilli göçmeni de seviyordu ama, aşk değildi bu, bir türlü olmuyordu. Bir gün mutlaka o ilk sevgili ile karşılaşacaklardı, ona bir çift sözü vardı çünkü.

Hikayenin aslını kimseler bilmiyor. Ne zaman geldi bu yabancıısı olduğu şehre, göçmen kim, nerede nasıl tanıştılar, kimseler bilmiyor. Süslü yenge her kapıda başka türlü anlattı bu hikayeyi. Güzel şehirlerde oturmuşlar, gezilere çıkmışlar, hepsi başka türlü. Şimdi anlıyorum, süslü yenge asıl hikâyesini kendine sakladı. Bir tek o ve göçmen bildiler.'

Zembilli göçmen pazarlara vurmuştu kendini. Haftanın yedi günü pazara giderdi. Komşu kasabalardaki pazarlara, bazen daha uzak yerlere. Doğduğu yerlerin bereketli topraklarını özlüyordu. Onlar iki saksı çiçektiler. Doğdukları pencerenin önünden alınmış, kırgın, yabancı. Her geçen gün sol-

muşlardı. İlk karısının bir Yugoslav kızı olduğunu düşünürüm göçmenin. Bosna'nın bir köyünden. Sarı saçlı, yuvarlak yüzlü. Bembeyaz boynunda sıra sıra altınlar diziliydi mutlaka. Düğünlerde ortaya çıkıp oynardı, kırmızılar, yeşiller giymiş. Güzel kumaşlar, ipekler, tüller satan bir adamla kaçmıştı. Göçmeni oğluya bir başına bıraktı. Göçmen işte o zaman sustu. Şeftali bahçelerini, ayçiçeği tarlalarını dolaştı günlerce, mısırların arasında uyudu. Duramadı. Bir gün bir yığın alay, hakaret, gülüş ve bir oğul bırakıp arkasında, çekti gitti. O günden beri insanların yüzlerine hınçla , öfkeyle bakar, çiçeklere, meyvalara düşkündür, bir de süslü yengeye.

Yabancılığın ne olduğunu büyük şehirlerde yaşayanlar bilemezler. Bir büyük şehirde bir yabancı, her gün girilecek yeni bir sokak, her gece girilecek yeni bir meyhane bulabilir. Girdiği her sokakta, her parkta, her meyhanede kendi gibi yabancılar bulabilir. Ama küçük yerler... Hele dağların arasına sıkışmış küçük şehirler. Oralarda akşamlar bir yabancıyı yavaş yavaş öldürür. Kapıların hepsi kapanır, kepenkler iner. Gece gelirken kurbağa sesleri büyür, küçük dağların arasında avuç içi kadar bir ovaya yayılmış küçük bir şehirde yabancı, azaptan ölebilir. Geceler uyuyup uyanmakla bitmez, hep sabaha daha çok vardır. Oysa insanlar konuşmaktadır. Kedi sobanın başında kıvrılıp yatmıştır, anneler dantel örür, babalar kahveden dönerken süslü yenge ile zembilli göçmen dizdizedir. Göçmen onun iki mavi çakıl taşı gözlerine dalmış, süslü yenge kendi aleminde o ilk sevilene söylenecek bir çift sözünü düşünmektedir. Zamanı kaybetmiştir. Ölümün yakınında olduğunu bilmez. Ama göçmen hâlâ umutludur, süslü yenge onu aşkla, hasretle sevecektir.

İstanbuldur süslü yenge. İlk sevdiği bir bahriyeli. Tıbbiyeli de olabilir. Ama mutlaka sarıdır. Yemyeşil gözleri vardır. Çamlıklarda buluşurlardı kanımca. Faytonla gezerlerdi. Süslü yenge Pera'nın arka sokaklarından birinde otururdu. Yabancı olduğu şehirde ahşap bir evde otururlardı göçmenle. Bir gidişimde duvarda asılı sonradan boyama bir fotoğrafını görmüştüm. Eski bir tahta çerçevede duruyordu. Onu son gördüğüm gün o fotoğrafı bana vermişti, çevçevesiyle birlikte. Dudaklarına ve yanaklarına hafif bir kırmızı sürülmüş, örülüp başına taç gibi oturtulmuş saçlarına da kızıl. Seven bir kadının gülümseyişi, nasıl da sıcaktı. Aşık günlerinde çektirilmiş, besbelli. Pera'da çekirmiş, sevgilisine vermişti. İçi içine sığmıyordu aşktan. O sevgili, bir tahta çerçeveye koyarak geri vermişti fotoğrafını, saklasın diye. Yakında dönecekti, merak edecek bir şey yoktu. Yıllarca bekledi süslü yenge. Ona olan aşkını hep taze tuttu. Dönecekti, söz vermişti. Sonra bir gün köprüde gördü onu, bir faytonun içinde. Yanında esmer ve çok güzel bir kadın, kucağında bir bebek vardı. O gün fotoğrafı soldu, sarardı, hep öyle kaldı.

Çocukluğumun bütün anıları gülümseyen fotoğraflar oldular artık. Hiç yaşanmamış kadar uzak. Süslü yenge hiç olmamış kadar hikaye. Eriğini çaldığımız ağaç, Arnavut macuncu aradan yıllar geçip de bakınca gülümsüyorlar bana. Süslü yengenin yabancılığından duyduğum acı sadece bugün içimde alabildiğine yaşayan. Küşmeye kırılmaya hakkının olmadığını sanması, o yüzden bütün alaylı sorulara ısrarla cevap verşi, tahta boyalı boncukları, taşlı küpeleri, hüzünlü gülümseyişiyle fotoğrafındakinden ne kadar uzak...

Onun uzak oluşu gibi fotoğrafındaki kendine, bir çocuk-

luğu yapan her Şey hatıra oldu bugÜN. Oyuncakları ve bereketiyle birlikte. Zamanın değirmeninde unufak oldular.

SÜslÜ yenge öldü.

Onu son gördüğümde bacakları tutmaz olmuştu artık.

Ne hüznü kalmıştı ondan geriye, ne de suyun altında iki mavi çakıl taşı gözleri. İnsanlıktan çıkmış olmanın çirkinliği yerleşmişti. Artık sokaklarda değildi. Kenar bir mahallenin ahşap evlerinden birindeydiler. Kapılarını çaldım. Uzun ve karanlık bir taşlıkta birden bir kapı, bir ışıktan dünya, bir bahar ve bir ölüm açıldı. Süslü yenge alçak bir sedire oturmuş, dışarıdaki çılgın baharı seyrediyordu. Zembilli göçmen gölge bir köşede, eski gazeteleri heceliyordu. Bahar çıldırmış gibiydi. Sanki yavaş yavaş ölen bu şehre ve bu insana son görevini yapıyordu. Artık bir daha coşkuyla gelmeyecekti. Çocukların gözlerini yemyeşil erikleriyle kamaştırıyacaktı. Artık herşey, her yer değişiyordu. Çağa uygun düşen bir yoksulluk olacaktı bahar. Bütün ustalığını kullanıyordu. Sanki bir kaç bahar filme alınmıştı da süslü yengenin alçak, dar, sürgülü penceresinde gösteriliyordu. Binlerce papatya bir anda açtı, güller tomurcuklandı, açıldı, soldu, yeniden tomurcuklandı. Süslü yenge umursuzdu. Yüzüme baktı bir süre, tanıyamadı. Sonra gülümsedi. Ben de zorlukla karşılık verdim. Giderek gülüşü dondu, katıla katıla ağlamaya başladı. Herşeye ağlıyordu. Küçük şehrin yıllardır yabancısı, tek eğlencesi, ağlıyordu. Göçmen sessizdi. Gözyaşları elindeki gazeteye düşüp parçalandıkça çıkan sesler süslü yengenin yürek burkan ağlayışına karışlıyordu. Süslü yengeyi çok sevmişti. Ama acıklı bir bekleyişti süslü yengenin hayatı, içinde ukde kalmış bir çift sözle biten. Zor arzuların insan-

larıydılar.

O gün süslü yengenin öleceğini anlamıştım. Bir kaç gün sonra ölmüş. Yine katıla katıla ağlarken, ateş gibi dudakları göçmenin alnında, ölmüş. Göçmen o gün bugündür mezarlıkta yatıyormuş. Canavar gibiymiş onu oradan uzaklaştırmak isteyenlere karşı. Bütün gün süslü yengenin battanîyesine sarınarak mezarının başında bekliyormuş. Artık kadınlar gülmüyorlarmış, korkuyorlarmış. Çünkü hüznü bitmiş, insanın saldırgan acısı başlamış. Zembilli göçmenin adı, deli göçmen olmuş.

Onu son gördüğümde, fotoğrafını verirken bana, dudaklarında bir şarkı, ağlayarak söylüyordu: "... Yıllardır bekliyorum bir gün dönersin diye/Neden bağlandı gönül vefasız sevgiliye..."

Ah süslü yenge, ah! O ilk sevgiliyi bu kadar çok sevecek ne vardı? O vefasız söylenecek bir çift sözle niye geçti ömrü? Zavallı göçmen ne kadar isterdi süslü yenge onu aşkla sevsin. Belki de onun öldüğü saati hiç unutmayacaktır. Belki kolları boynunda, dudakları alnındadır. Kimbilir, belki duyularını kaybettiği dizlerine göçmeni yatırmıştır, okşamıştır, gözyaşları birbirine karışmıştır, kimbilir?

Kimbilir çocukluğumuz nerededir? Arkasına saklandığımız ağaç, oynadığımız boş arsa, yıkandığımız taşlık, nerededir? Kimbilir pos bıyıklı Arnavut macuncu, göçmenin ilk karısı ne olmuştur, ne haldedir? Ah, bunlar bilinemez!... Ne kadar izlesek kaybolur, yarım kalır. Gidenler nerededir, kimlerledir, bilinemez. Tarihler geçer, yüzümüze çizgiler dolar, sırtımız ısınmak bilmez, yıllar geçer, aşklar nerededir, bilinmez.

İHTİLALLER NEYE BENZER

Ömrünü bir ihtilal neye benzer diye düşünerek geçirdi. Büyük şeylerdi ihtilaller. Işıklarla bitecek karanlık, uyumsuzluklar, dar kapılar. Büyük yaşamak ve yalnız ölmekti belki. Yıllarca bir ihtilal rengi aradı herşeyde. Bulamadıkça yarım bıraktı tuttuklarını. Öyle çok şeyi terketti ki, İstanbul'un üç kulesinden birinde oturup, kimselerin okumadığı şiirler yazan bir adam oldu sonunda. İhtilaller neye benzer bulamadı. O adam bir kulenin tepesinden İstanbul'u seyrediyor artık. Hava durumuna göre ışıkları yakıp, söndürüyor. o adam benim işte!

O ruhunu bir türlü yatıştıramayan, hep aynı yerde oturup başka yerlerde olan adam benim. Beyazıt Kulesinin tepesinde oturururum. Böyle yükseklerde yaşamak bana iyi gelir. Işıkları yakıp söndürürürüm, işim budur. işim yok sayılır,

onu ben çoğaltırım, büyütürüm, önemserim. Işıkları bir gece yakmasam, dünya duracak sanırım. Çevrem boydan boya penceredir. Her gece pencerelerde oturur, İstanbul'u seyredirim. Kimler geç yatar, kimler erkenden uyur, bilirim. Önce Beyazıt karanlık olur. Sonra Çarşıkapı, Nuruosmaniye, Cağaloğlu. Kapalıçarşı kendini karanlığıyla belirler. Vezneciler, Süleymaniye, Sirkeci, Eminönü karanlığı seven semtlerdir. Benden uzaklaştıkça semtler, ışıklarını daha geç söndürürler. Yine de yakınlarımda bir yerlerde, bir ışığın tek başına yanmakta olduğunu görürüm. Belki açık unutulmuş bir balkon lambasıdır bu, belki karanlıkta uyuyamayan bir çocuğun penceresidir. Sokak lambalarını saymam, onlar karanlığımı artırır. Sabaha karşı ışıkları hala yanıp sönerek danseden ve içindeki müziğin sesi kulağıma gelen Galata Kulesi'ni delice kiskanırım. Beni çevreleyen semtler, eğlenmeyi sevmezler. Herkes uykudayken ben, uzak gemilerin ışıklarında olmak isterim.

Kimselerin bilmediği şiirler yazdım ve herşeyi terkettim. Beni biçimleyecek, beni istemediğim gibi çizecek herşeyi. En sonunda Umman'ı da terkettim. Umman uzaklarda kalana kadar bırakıp gitmek hiç dokunmamıştı bana. Ondan önceki herşeyi unuttum, ondan sonraki herşeyi yok saydım. Şimdi İstanbul'a bakıp, semtlerde, sokaklarda onun izlerini ararım. Nerede oturur, nasıl yaşar, ne yapar bütün bir gün, merak ederim. Çoktan unutmuştur beni, hiç aklına gelmem. Ama bilmez ki bakıp da ona 'bugün hava karlı olacak, dikkat etmeli.' dedirten ışıkları yakan benim. Umman herkesin üstünde yaşadığımı, hergün bir kaç kişinin benim ışıklarımı konuştuğunu bilmiyor. Artık bana dair hiçbir şeyi bilmiyor. Oysa ben bütün ışıklarda onu arıyorum. Her gece İstanbul'u

sayıyorum semt semt. A'dan başlıyorum: Aksaray, Ayazpaşa, Asmalımescit, Aynalıçeşme, Ayvansaray. B'den Baltalimanı, Balmumcu, Boğazkesen, Binbirdirek, Bebek. C'ye geliyorum, Cankurtaran, Cibali, Cerrahpaşa, Cihangir. Böyle uzayıp gidiyor İstanbul. Gece yarısını geçiyor saat, ışıklar iyice azalmış oluyor uzaklarda bile, yavaş yavaş kendi karanlığımla kalırken, Zeyrek, Zeytinburnu, Zindankapı, Zincirlikuyu. O bir evde uyuyor, belli ışığını görüyorum başucunda yanıyor.

Işıklarına kimse aldırıyor. Onlar gecenin içinde bir renktirler sadece. Onları yakan adamın ihtilaller neye benzer diye düşünüp yaşlandığı kimin umurunda... Bir ihtilal kokusunun izini sürmüş olsa da ruhum, kendime göre güzel şiirler yazmış olsam da ne çıkar... Yalnızca bir ışığı yakıp söndürbildikten sonra.

Ben giden bir adamdım. Bir kaç kez döndüm terkettiğim yerlere. Anladım ki ben gidişle sevindiren biriyim. Umman'a bu yüzden hiç dönmedim. Onu yeni hayatının içinde kendi haline bıraktım. Ara sıra annemi hatırlarım sisli İstanbul gecelerinde. Ölüm yatağına uzandığı zaman elleri sınısıcaktı. Saçları terden ıslak, hep hasta başına yapışmış. Yaşasaydı belki onu dönüşümle mutlu ederdim. Yıllar boyu bir ölüm havası taşıdı yaşadığımız ev. Kapalı pancurlar ve harap bahçe içimi karartırdı, kaçıp sinemalara giderdim. Ev, hep olduğu gibi kaldı, içindekilerle beraber. Bir matemi usanmadan yaşadılar. Bir gün oraya gittim. Duvarlar daha da kararmıştı, pancurlar kırık, döküktü. Kapısında durdum, heyecanlandım. Bahçe kapısına dokunan ellerim titredi. Annemi görür gibi oldum bahçede. Güller açmıştı, annem iyi görünüyordu. Omuzlarında siyah, uzun bir şalla çok güzeldi.

Kapıda durup, odanın pencerelerine baktım. Adam edilme-ye uğraşılan bir çocuğun o evdekilerin anlayamayacağı hayallerini acıyla izledim. Yıldızlı gecelerde pencereninin önüne oturup, ihtilaller ne renk olur, diye düşünen çocuğun başını ummitsizce cama dayadığını gördüm. Yıldızların ve gecenin içinde olup, onlara bu kadar uzak kalmaktan acı duyardı. Bütün pencerelerde pancurlar vardı ve annesi öldüğünden beri ağır bir matem kokusu sinmişti odalara. O çocuk bendim. Çözdüm ceketimin düğmelerini, saçları karıştırdım. Ellerimi yosun tutmuş duvarlara sürdüm, iyice kirlettim. Yavaş yavaş buğulandı gözlerim. Güllerin arasında oturan annem sisler için kaldı, rengi soldu. Öyle soldu ki herşey, unutulmuş bir siyah şal kaldı iskemlenin üstünde. Havuzda çürümüş yapraklar ve kurbağa ölüleri. Pancurlar yine kapalıydı, ev suskundu. Ağlamaklı oldum. Kapıdan geri döndüm, bahçeye bile girmeden. O gün sokaklarda dolaştım, yolumu kaybettim. Sokağın birinde gözlerimi kapadım, yavaş yavaş İstanbul'un üstüne yükseldim. Parmağımınla buldum ortasında durduğum sokağı, havada yolumu çizdim, yürüyüp gittim.

Sarı ışığı yakmakta geciktim o gece. Çünkü sarıyı mı yakmam gerekiyordu, bilmiyordum. Bu olay yıllar önce oldu. Şimdi iyiyim.

Şimdi öyle iyiyim ki, vücudum yaşlı bir kuş gibi tepelere tünemiş olsa da, benliğim İstanbul'un altını üstüne getiriyor. Sakin bir adam olarak tanınıyorum, kimseye bir zararım yok. Hiç kimseye yakın değilim. Başkalarına göre daha yepyeni serüvenler yaşayacak yaşta yarıdır. Ama kendime bakıyorum da, traşı uzamış yüzüm, titreyen ellerim, kulemin merdivenlerini günde bir kez bile zor çıkabilen vücudumla bir

yaşlıyım. Kimbilir, belki de bir kulenin tepesinde yaşayıp, cevapsız soruları düşünüp durmakla gülünç oluyorum. Olsun, önemi yok. Artık yıldızlara daha yakıным.

İstanbul denizli bir şehirdir. Umman'la yaşadığımız ev, deniz kenarındaydı. Umman seramikler yapardı, beyaz ve zarif seramikler. Dökülen billur sular gibi kahkahaları vardı. Onu çok sevdim. Kulemden Kumkapı tarafları olduğu gibi görünür, ben evimizi de görürüm. Sıcak yaz gecelerinde rakı içtiğimiz saatler gelir aklıma. Buzun bardakta erime sesini duyar gibi olurum. Radyoyu açmışızdır, keyiflenmişizdir. Uzun, ince parmaklarını öperim Umman'ın, okşarım. Üşümüştür, ince bir hırka almıştır omuzlarına, başını göğsüme dayar, usul usul şarkı söylemeye başlayınca radyoyu kapatırım. Yıldızlar denize dökülür, deniz önümüzde uzar gider. Evimiz iki katlıdır, biz alt katta otururuz. Tavanları alçaktır, pencereleri dardır. O pencerelere bir kadının solgun bekleyişi çok yakışır. Gece yarları uyanırım hep. Esinti çıkar, pencerede tüller uçuşur, ben örtüyü Umman'ın üşümüş omuzlarına doğru çekerim. O yatakta kıpırdanır, uykusunun arasında güzel sözler söyler bana. Kulemden Kumkapı taraflarına bakarım. Asmalı çardağımızın altında, radyolu, kirazlı masamızın başında olmak isterim. Yapamam. Umman yoktur artık ve ben çok yükseklerdeyimdir.

Elim şiirlerime gider böyle zamanlarda. Kağıt ararım, bulamam, kalem ararım, bulamam. Böyle gecelerde ışığım mavidir. Acaba o küçük, o akşam sefaları ile çevrili bahçede şarkı söyleyen Umman'ı mı hatırlarım da mavi yakarım ışığımı; yoksa mavi yakmışımıdır da ondan mı gider aklım Kumkapı'ya, bilemem... Işıklar söner tek tek İstanbul'da. Mavi ışığım benim yalnızlığımla yanar durur. Ben gecenin için-

de, kağıt kalem aramaktan vazgeçmiş oturur, kalırım. Ah... derim bütün hatıraları eskimiş insanlar gibi. Ne günlerdi o günler ah!..

Kendimi bildim bileli, ihtilaller neye benzer diye düşündüm, durdum. Bugün ihtilal kelimesi neyi anlatır, iyi bilirim. Ama o değildir benim sorduğum. Cevabını aradığım ihtilal, biraz bana benzer. Yarımdır, kırıktır ve olmayışı daha iyidir. Ben bir kulenin ışıklarını yakıp söndürebilen bir adamım. Daha fazlası elimden gelmez. Bu şehri dolduran insanların çoğunun yapamayacakları, benim yapabildiğim tek şey; bu yüksek ve baş döndürücü yerde, yalnız başıma ve karanlıkta kalarak yaşayabilmektir. Yine de karanlık bana çok ağır gelir. Tan ağarırken bile sahil yolundaki meyhanelerde içilir, söylenir. Işıkların sessiz olmasına üzülürüm. Bir çılgılık atabilse benim yeşil ışığım yağmurlu gecelerin içinden. Sıcak yataklarında uyuyanlar ya da yanyana uzanmış konuşanlar camlara çıksalar meraktan, bütün evlerin ışıkları yansa, ben karanlıkta kalmasam...

Yağmurlu bir gecede öldü annem. Yanına gittiğimde elleri hala sıcaktı. Bir tek bana gülümserdi o hasta yatağında yatarken. Kana kana su içer gibi sarılırdı bana. En çok alınımdan öperdi. Pancurlar birbirine çarptı öldüğü gece, gök gürlledi. Ben yine perceremin önüne oturdum. Bir yanda feryatlar, bir yanda gök gürlütüsü. Küçük bir çocuktum. İhtilaller şimşeğe benzeyebilir diye düşündüm. Bir anda yanıp sönen ve sönerken iz bırakan. Şiir yazmaya o zamanlar başladım. Benim için şiirler de ihtilaller gibi cevabını bulamadığım sorulardandır. Yazdıklarım şiir midir, bilemem. Ama yalnız benimdir onlar. Yüksek tepeler, uzak ormanlar, derin sular gibi dokunulmamıştır. Annemin üzerine beyaz bir çarşaf örttüler.

Saçları taşı yastığın üstüne, büklüm büklüm siyah saçlarına dokunmama izin vermediler. Yağmurlu geceler sorularına en çok yaklaştığım zamanlar oldu hep. Yağmur durunca cevabı kaybettim. Bu nasıl bir şeydir, doğrusu ben de pek bilmiyorum. Yeşil ışığımlı yakıyorum önce. Yağmur camlara vurup duruyor. Pancurların birbirine çarptığını sanıyorum. Sonra çok gerilerde kaldı diyorum pancurlar, taa çocukluğumda kaldı, annemin öldüğü gecede. Şimşek boydan boya yırtıyor gökyüzünü, aydınlanıyorum. İhtilaller olsa olsa şimşeğe benzer diyorum. Bir anda yok olan, birdenbire giden bir şey benim gibi. Birdenbire terkeden. Kimselerin bilmediği şiirlerimi pencerelerinde oturup şimşeklerden korkmayanlara ithaf ediyorum. Uyuyakalıyorum kıvrıldığım yerde. Sabah olup da uyandığım zaman, İstanbul yeni yıkanmış bir kadın gibi buğuluyken, herşeyi unutuyorum, yazdıklarımı yırtıyorum, atıyorum.

Üzerinde adım yazan seramik bir kupadan başka hiçbir şey yaşamadı benimle birlikte.

Herşeyim eskidi, yıprandı, döküldü. Pantolonlarım gömleklerim eskidi, attım. Kalemlerim bitti, kağıtlarım bitti. Kupamda kalemlerim duruyor şimdi, bittikçe yenisini aldığım kalemlerim. Kumkapı taraflarındaki evimizde otururken, Umman yazmıştı beyaz seramikten bir kupanın üzerine adımı. Önce bir A yazmıştı, ateş gibi kırmızı, kuyruklu zarif bir A. Sonra da öbür harflerini adımın. Kar yağıyordu ve ben, gitmeyi düşünürken uzaklara, Umman adımın altına beni sevdiğini yazıyordu. O sözlere gömmek istedi beni. Kendi eliyle, kendi istediği biçimde yazdığı harflere hapsetmek. Ben bir yere yerleşip, dertsiz, tasasız dünyayı seyredecek adam değildim. Adımın harflerine sığamazdım. Onun iste-

diği gibi olamazdım istesem de. Kupayı aldım elinden, alırken parmaklarını öptüm, gözlerime sürdüm. Giydim palto-
mu, botlarımı, yakalarımı kaldırdım. Arkamdaki kapıyı çekerken beraberliğimizin üstüne, Umman'ın gözlerinde yaşlar vardı.

Eskiden İstanbul'a daha çok kar yağardı. Beyaz bir sonsuzluk olurken şehir, dökülen karları seyrederdim. Şimdi eskisi gibi kar yağmıyor, gidişimi eskisi kadar sık hatırlamıyorum. Nilüferlerle kaplı bir su güzelliğindeydi Umman. Güzel sular beni doyurmadı. Giderken ona acı verdim ama zaman geçtikçe hafifledi, ferahladı. Sonra büsbütün unuttu beni. Bana şarkılar söylediği saatleri, bahçedeki çeşmede kiraz yıkadığı zamanları unuttu. Her kar yağışında gidişimi hatırlarım. Kumamı bir bıçak gibi sokmuştum cebime. Küçük bir serüveniymişim meğer, bıçağım kendime batıyordu.

İstanbul'da kar hep öğleden sonra yağmaya başlar. Ya da gece yarılarında. Öğleden sonra başlamışsa eğer, battaniyeme iyice sarınır, pencerenin önüne otururum. Başımı cama dayarım. Cam soğuktur, yanan başıma iyi gelir. Umman'ın gülün gözlerini hatırlarım. Yavaşça karanlık çöker, bir kadın koşarak uzaklaşır Beyazıt meydanından, üşüyenler en yakın meyhanelere girerler. Akşam iyice çökmeden İstanbul'un üzerine kırmızı ışığımlı yakarım. Artık daha az kar yağıyor. Umman'ı bırakıp gidişimi daha az hatırlıyorum. Daha az şiir yazıyorum, daha az üşüyorum.

Şimdi tepelerde yaşayan bir adamım. Yalnızım, avareyim. İhtilaller neye benzer, hala bulmuş değilim. Benim Umman'ım Kumkapı taraflarında bir evde, akşam üstleri çıplak ayakla taşlıkları yıkayan o kadından süzüp çıkardığımdır.

Pırlıtlı kahkaları ve heyecanları vardır. Yıllarca düşünüp durduğum şeyler gibi çöşkuludur, duyarlıdır. Onu kulemden başka yere yakıştıramam. Gerçek Umman her semte göre kılık değiştirir. Umman'ı bir gün göreceğim. Bu onu son görüşüm olacak. Gülhane Parkı'nda bir adamla yürüyecek. Onu değişmiş bulacağım. Biraz daha olgun, biraz daha yuvanlak yüzlü ve mutlu. Tavus kuşlarının önünde konuşacaklar. Ben az ileride bir bankta oturuyor olacağım. Onları seyredeceğim. Güzel ellerine bakacağım, hâlâ seramikler yapıyor mudur diye soracağım kendime. Kuğuların yanına gidecek, bir çocuk sevinciyle seyretmek için beyaz kuşları. Yanına yaklaşacağım, gözlerine bakacağım. "O adam ben olabilirdim" diyeceğim, bir çınar ağacına yaslanıp ona bakan adamı göstererek. "Saçlarını iyice büküp bir omuzuna bırakan, güzel şeyler yaparken dünyayı unutan "Umman'ı hala seviyorum" diyeceğim. Son cümleyi belki de söylemeyeceğim. Hiç birşey anlamayacak. Yıllarca düşünüp duracak sözlerimi.

Bir gün hava iyice karanlık olduğu halde, Beyazıt Kulesinin ışıkları yanmayacak. Bunu Harem'de İstanbul'a karşı balkonlarında oturup yıldızlı gecelerde bir kaç kadeh içmeye meraklı emekliler dışında kimseler farketmeyecekler önce. Gece ilerledikçe ışığın yanmadığı dikkati çekecek, sabah kuleye çıkanlar beni ölmüş bulacaklar. Ben, işi Beyazıt Kulesinin tepesinde oturup, ışıkları yakıp söndürmek olan adam, bir yaz gecesi ışıkları yakmayacağım ve öleceğim. Ömrünü bir ihtilalin neye benzediğini düşünerek geçirmiş birine böylesi yakışır. Bu ne zaman olur, bilemem. Bildiğim bir şey varsa, ölümümden bir kaç gün önce Umman'ı göreceğim. Bu onu son görüşüm olacak.

YAŞADIĞIMIZ YERLER

Hülyalı çocuktum, rüyalı çocuktum. Mısır püskülü gibi karmakarışık sarkarak mavi gözlerime giren kızıl sarı saçlarım vardı. İçli çocuktum, suskun çocuktum. Elimde hep yeni yıkanmış bir elma, gözlerimde hiç gidilmemiş yerlerin huzursuz özlemi olurdu.

Çocukluğumu unuttum. Unutmak bir yalanlamadır, en yalnız zamanlarımda kendime bir bir anlattığım. Aslında hiçbirini unutmadım, sakladım. Çocukluğumu ve o günlerle birlikte taşıdığım herşeyi değerli bir sandık gibi kalbime çiviledim.

Bahar boyunca çiçek tozları uçuşurdu başımızda, kör Kamber ile birlikte otururken çınarın gölgesinde. Kelebek-

ler, kuşlar... Sıcak bir rüzgâr eserdi öğleden sonraları. Annem, tepelere bakan arka odamızda dikiş dikerdi. Sonra hep elmalar olurdu ağaçlarda, yeşil, kırmızı elmalar... Yazın deniz boyunca kumlar, deniz kabukları ne güzeldi. Bütün bu bir yanı kırık anıları sakladım. Bir çocuk yalnızlığı taşıyan anılardı hepsi. Nedensiz bir burkulma olurdu içimde, usul bir ağlayış... Çocukluğumun kışlarını düşündüğümde bir yokuşun başında yalnız bulurum kendimi. Yanaklarım soğuktan kıpkırmızı. Aklıma mandolinimin üstüne oturup yokuş aşağı kayışım gelir. Bir uçma duygusuydu bu, bir çocukça serüvenin kanatlanışı.

Neşeleri süzdüm, arıttım o zamanlardan. Ağlamaklıları sakladım. Neşeli anılarım benimle birlikte yaşadılar, yaşadığım yerlerde etrafımda dolaştılar, beni sardılar.

Evimizin yolunu unuttum. Bahçedeki yabani hurma ağacını, komşumuz kör Kamber'i, Kamber'in büyük, harap ve yeşil bahçesini, bahçedeki kuyuyu, kuyunun serin suyunu unuttum. Kızıl sarı saçlı bir çocuk o kuyunun aynasında uzak yerlere ait rüyalar arardı. Çocuğun dalgın bakışlı, ince beyaz annesi koşarak gelirdi arkasından, sarılırdı çocuğa, kuyunun başından çekerdi. Gözlerinde büyümüş kuyu korkusu. Annemi, en çok annemi unuttum. Bir de kör Kamber'i.

Ben artık o kuyunun berrak aynasında dünyanın uzak yerlerini arayan çocuktan çok uzağım. Yalanlıyorum kırık ve yoksul bir çocukluğu unutarak. Kör Kamber'i hep unutmak istiyorum. Aklıma geldikçe beni o kuyunun olduğu bahçeye götürüp, orada uzak yerlere ait rüyalar anlatan Kamber'i. Yeni bir yer anlat Kamber, hiç gidilmemiş olsun... Ama zaman zaman bulmak istiyorum kendimi geçtiğim yollarda. Sessiz-

ce ve en baştan başlayarak kendime, bir kez daha anlatıyorum.

Yaşarken güzellik sandığım şeylerin aslında nasıl da derin birer acı olduklarını anlayınca unutmak istedim hepsini. Kör Kamber'in uzak yerleri çok güzeldi, şiir gibi, ulaşılmaz. Annemin diktiği şeyler de öyle, hatta gözyaşları. Unutmak istedim.

Yakınlarım oldu, iyi dostlarım, sevdiklerim, sevdiğim. Onlara bile anlatmadım. Bir hazine sandığı düşledim, içine doldurdum hepsini: Bunlar kızıl sarı saçlarım, bunlar mavi gözlerim. Bu kuyunun aynası içinde uzak-ülkelere ait rüyalar aradığım. Bu şiir gibi konuşan kör Kamber, çocukluğumun içinden geçip duran elinde uzun sopasıyla. Bu Kamber'in bahçesi, bunlar ısırgan otları, bu çınarımız Kamber'le benim. Bu dalgın bakışlı, suskun, beyaz annem. Annemin dikiş makinesi, uçları iğne delikleriyle yaralı parmakları. Sonra yabani hurma-ağacımız, gelinciklerim. Sonra denizim, deniz kabukları...

Öyle yalanladım, öyle unuttum ki herşeyi, uzak yerleri bir kuyunun aynasında arayan çocuk ben miyim? Uzaklara gittim mi? Aradığımı buldum mu? Ne kadar unutsam, yalanlasam da kör Kamber rüyalarım giriyor. Uzak yerlerin rüyalarını kaybetmememi söylüyor. Uzun sopasını uzatıyor bir yerlere doğru, "Uzak yerler, diyor, yaşadığımız yerlerin bittiği yerde başlar..." "Hayır Kamber, diyorum, hayır. Uzak yerler diye bir şey yok artık!" Sopasını bana uzatıyor. "Var, diyor, var. İşte burada." Gözlerini işaret ediyor. Uyanıyorum. Gece, karanlık, soğuk... Kurtulamadım şu çocukluğumun rüyalarından. Annemi hatırlıyorum. Şimdi sık sık

gördüğüm, yaşlı, tombul, mızımız yine de beyaz kadını değil ama. İnce, suskun, dalgın bakışlı annemi. O kadın mı diyorum şimdi ziyaretine gittiğim? Gözlerine kümelenen bulutlar nerede?

Hep bir kırıklık sezerdim annemde. Karanlıkta oturuşu, pencereden uzaklara bakışı, tuhaf bir acı verirdi bana. Küçüktüm, yeşil bir elma bile sığmıyordu avuçlarıma. Uzaklara gitmeyi istiyordum. Çok uzaklara. Yaşadığımız yerlerin bittiği yerde başlayan, geceleri bile başka türlü sevinçlerle dolu garip yerlere. Oysa dünya ben tanıdıkça gizini, hülyasını kaybetti. Gidilemeyen yerlerin huzursuz özlemi kuyunun aynasında kaldı. Ağır, taş bir kapak kapandı üzerine, uzak yerler kuyunun içinde kaldı. Mavi gözlerimde biriken ne varsa, buğulu, şiirli, hülyalı; kuyuda kaldı. Ötesine geçemediğim denizin kıyısında nasıl kaldımsa bir gün çaresiz, kırgın; uzaklar öyle gerilerde kaldı.

Ara sıra çıkarıyorum o gizlediklerimi kalbimin en derin yerinden. Yanımda kimselerin olmadığı, kahkahalarımın, gülüşlerimin bittiği zamanlarda. Ben çeşit çeşit gülüşlerimle ünlüyümdür. Hep neşeler gezdirmişimdir yanımda. Benimle birlikte olanlar, en çok neşemi severler, bilirim. Çünkü hüznü suskunluklar, ağlamaklı duruşlar insanlara kendi küçük acılarını hatırlatır. Oysa herkes unutmak ister bir yanıla kırık anlarını. Bir elma tadını özlediğim saatler oluyor. O çocukluğu terkettiğimden beri, elmalar soğuk yüzlü gelirler bana. Yeşil bir elma istiyorum, serin, ekşi. Çoğu zaman gece oluyor. Anılarımın hepsi birbirine karışıyor. Kör Kamber çıkıyor önce. Elinde uzun sopası gözlerini hep kapalı tutuyor. Mısır püskülü saçlı çocuk oluyorum. "Renkler benim şuramda, bir görünüp bir kayboluyor..." diyor. Kalbini göste-

riyor. K r Kamber k r gözlerinin arkasında sakladıklarını anlatıyor bana.  ınara yaslanmışız yine yanyana. " ook uzakta, diyor. K p ren dere, yoncalar, sabah güneşleri, kuzular, köknar ağaçları öyle uzakta ki..." Yer ve zaman birbirine karışıyor Kamber için. Uzakta olan yemyeşil  ayırlların, kızıl  am ağaçlarının, gelinciklerin olduğu yerler midir? Yoksa onları görebildiği, sevebildiği zamanlar mı? Hiç bilmiyor. Ben de bilmiyorum. Uzak yerleri aradığım zamanlar mı artık olmayan ? Yoksa artık uzak yerler diye bir yer mi yok? Bilmiyorum. Gece iyice  ok yor üzerime. Neşeli anlarım terkediyorlar beni. Gözlerim ağırlaşıyor, sızlıyor, uyu-mak istemiyorum. Yaşadığımız yerler uzayıp genişliyor etrafımda.

Evimiz yine iki oda. İki tane k  c c k oda. Ama ben bir türlü bitiremiyorum gezmekle odaları. Yabani hurma ağacımız yine bahçeyi dolduruyor ve ben, ne kadar istesem de dallarına bir türlü yetişemiyorum, yerlere değen dallarına. Annem bile kocaman oluyor, ayaklarının dibinde kalakalıyorum. Parlak dalgın gözlerinde yine bulutlar. Dikiş makinesi hiç susmuyor... susmuyor...

Ben miyim gittikçe k  len; yoksa evimiz, ağacımız mı büyüyor rüyalarımın içine girip? Ağzımda yeni ısırılmış bir elma tadı oluyor o zaman. Rahatlıyorum, gevşiyorum. Mavi gözlerimde uzak yerlerin doyumsuz heyecanı, aramaya  ıkıyorum. Kamber'le elele tutuşuyoruz. Yürüyoruz. "Uzaklarda, diyor, hem içimizde, hem uzaklarda o başkalık. Aramalıyız onu, mutlaka bulmalıyız..."

Çocukluk denen o garip Şey, yıllar sonra çıktıkça gün ışığına herşey ne kadar başka, herşeyin anlamı ne kadar

değişmiş. Durmadan sızlanan, bir türlü memnun olmayan an-nemi, şimdi, başka türlü anlıyorum. Yaşadığı yerlere alışmış o. Hiçbir yerin yabancısı olamıyor. Oysa eskiden ne kadar başkaydı. Her rüzgarda incecik sallanan, ıslak gözleri hep uzaklarda bir yerlere takılı duran, suskun kadın. Ben onun tek varlığıydım. Yalnızlığın içine sızdığı saatlerde, bana takılırdı gözleri. O gözlerde şimdi sevgi ve nefreti, acıma ve bıkmayı karışmış buluyorum. Kızıl sarı saçlı bir çocuk olmasaydı hayatında; elinde hep yeni yıkanmış bir elmayla ayaklarının dibinde dolaşan o çocuk olmasaydı, hülyalı, rüyalı, garip çocuk ağlamasaydı, gülmeseydi, acıkmasaydı, canı yanmasaydı, susamasaydı, hasta olmasaydı, yani olmasaydı; alıp başını gitmek daha kolay olurdu belki, neresi olursa olsun gitmek. Ya da içten, duya duya gülmek, gülümsemek dünyaya karşı. Sessizce ve yavaş yavaş ölmek belki de uzun bir yolu bitirir gibi, yorgun. Kalbine batan hançeriydim onun, ayağına bağlı taşım. Belki bu yüzden gönderirdi beni hep Kamber'in bahçesine. Ama kuyuya düşeceğimden de delice korkar, hemen gelirdi arkamdan, sarılırdı bana.

Yanılıyorum. Böyle değildi yaşadıklarımızın anlamı. Ama belki de buna benzer şeylerdi. Çocukluk zamansız doğan bir ay olunca bir gün; uzak ve yabancı kalınca akıp giden günlere; herşey, herkes yeni bir anlama bürünüyor. Daha kırık, daha hüznü.

Yazları güneş batarken, büyük ağaçların gölgeleri daha da büyürken, yeşil yapraklar uyumaya hazırlanırken, annem, küçücük bahçemizdeki çiçeklerini sulardı. Sardunyalar, begonyalar, küpeler, kınalar, hüsnüyusuf lar gibi yoksul yerlerin yoksul çiçeklerini. Bir de fesleğenler... Fesleğenleri hep ben sulardım. Pencere önüne dizili küçük teneke kutulardaki

kokularımdı benim onlar. Ne kadar alışmış olsam da, bana uzaklardan geliyor duygusunu veren kokularımdı. Akşam olurken, güneş batarken ağaçların üstünden, kuşlar çekilirlerken, hep başka yerlerde olmak isterdim. Akşamın olmadığı, aydınlık, güneşli yerlerde. Hülyalı çocuktum ben. Rüyalı, suskun çocuktum. Hayata katlanan bir kadın anlayamazdı benim içimde biriken şeyleri. Ben bile unuttum sonra, kaybettim. Yalanladım. Hayır. Bir kuyunun aynasında, bir körle birlikte uzak yerlere ait rüyalar arayan suskun çocuk ben olamam, değilim... Yabani hurma ağacımızın gölgesi bahçemizi doldururdu. Ürperten bir karanlık inerti ortalığa. Annemin gözlerinde yaşlar pırıldardı. Yüzünde oynaşan gölgeler, bir yaşayıp gitmeyi anlatırdı hep. Nasıl olursa olsun, iyi kötü yaşayıp gitmek. Gülümsemeden, hep suskun, ağlamaklı bir yaşamaktı bu. Başka türlüşünü yapamadığı için. Gece kapanırdı yavaşça bütün evlerin üzerine. Bazı bahçelerden gece yarısını geçince bile kahkahalar gelirdi, şen, kısık, uzun, çingiraklı, tek tük, hıçkırığa benzeyen, ıslıklı, dolu dolu kahkahalar... O kahkahaları ve ağustos böceklerini saymazsak, herşey sessiz, kıpırtısız. Komşu bahçelerde yanan ampullerin ışığı süzülürdü odamıza. Kör Kamber dolışırdı uzun sopasına dayanarak. Geceymiş, gündüzmüş ne fark eder onun için? Renkler onun kalbinde bir görünüp bir kayboluyor...

En çok geceleri yalanladım, unuttum. Sıcağı, aydınlığı se-verdim çünkü. Şimdi de güneşi seviyorum. Ama öyle unutmuşum ki yaşadıklarımı, bazen bir elma tadıyla uyanıyorum. Gece mi şimdi diyorum, yoksa gündüz mü? Bir loşlukta kalakalıyorum. Pırıltılı bir aydınlık beklenen loşluk sarıyor etrafımı. Başımı yastığa bırakıyorum. Kör Kamber çıkıyor yi-

ne. Gülüyoruz... Gülüyoruz... Saatlerce. Acaba güler miydim gerçekten? Merak ediyorum.

Annem pencerede otururdu bazen geceleri. Ay vururdu yüzüne. Ben uzaklardan gelen şarkıları duyar gibi olurum. Hiç kimselerin duyamadığı şarkılardı bunlar, yalnız benim için. Annem ensesinde topladığı saçlarını usulca çözerdi. Bir başkasının elleriymiş gibi elleri, çok sevilen birinin elleriymiş gibi, kendi saçlarını okşardı. Yandan gördüğüm yüzünde gözyaşları sessiz, ışıklı yollar çizerdi. Ne kadar güzel derdim. Annemin yanağından kayan gözyaşlarının bıraktığı parlak yollar ne kadar güzel... Dünyanın en güzel kadınıymış gibi gelirdi bana. Bazı geceler uyanır, beni kucağına alırdı. Uyuymuş gibi yapardım. Yüreğinin sesini dinlerdim oysa, bir çaresizliğin, bir katlanışın duyulması imkansız mırıltısı... Tüller uçuşurdu pencerelerde. Sımsıkı kapattığım gözlerim çıkıp çıkıp uzak yerlere gitmek isterdi, yola koyulurdu.

Yalnızlık zamanlarım daha sık oluyor artık. Dalıp dalıp gittiğim, bir loşlukta tutsak kaldığım zamanlar. Hayat daha ağır geçiyor benim için, belki ondan. Belki de artık kendimi daha çok arayıp bulmak istiyorum. Anılarımı daha sık çıkarıyorum sandığından. Acı duymaktan, yaşadıklarımı acıklı, hüznü bulmaktan korkmuyorum. Çünkü kuşku duyuyorum gerçekliklerinden. Annem hep ağlamaklı, sessiz, yalnız bir kadın mıydı gerçekte? Benim hülyalı çocukluğuma böyle bir anne yakışıyordu belki de. Geceleri hep yollara bakar mıydı? Oysa düşlediğim o kadın annemin anlattıklarına hiç uymuyor. Sakladığım yerde solmuş çocukluğum. Uzaklara gitmeyi istediğim zamanları hatırlıyorum, öyle belirsiz ki herşey; solgun anıların üstünden geçiyorum, belki bozuyorum. Annem yine tepelere bakan arka odamızda kollu dikiş

makinesiyle dikiş dikiyor. Makinenin tık tıkları vuruyor duvarlara. Ellerine hep iğne batıyor, emiyor parmaklarını. Mevsim yaz ya da ilkbahar. Yollara çıkıyorum. Kamber'i de alıyorum yanıma. Acaba çocukluğumla birlikte sakladığım yollar, evimizin önünden geçen sokakla mı başlıyor gerçekten? İki yanı çiçeklerle dolu, dağınık güzel bir yol çiziyorum. Mısır püskülü saçlarım gözlerime giriyor, başımı iki yana sallıyorum. Kamber'in elini tutuyorum. Parmakları kuru, kemikli ama sıcacık. Bu kez onu ben götürüyorum. Ağzımızda serin elma tadı, yollara düşüyoruz birlikte. Uzaklarda rüyalar arayan iki dostuz.

Dünyayı yaşadığımız yerlerle bir tutuyordum. Uzak yerler, başka bir dünyadaydı sanki. Yaşadığımız yerlerse kıpırtısız, sakin, kendine göre bir düzenle hiç bozulmadan işleyen. Doğumlar, ölümler, büyümeler, yaşlanmalar ve konuşmalar. Mırıl mırıl, fısıltıyla ya da yüksek sesle ya da usulca ya da kinayeli, inciten ya da açıkça yüzlere karşı konuşmalar. Hep olan bitene, hep yaşananlara dair. Kadınların kendi aralarında, erkeklerin kendi aralarında bazen kadın erkek... Oysa Kamber'le benim konuşmalarımız... İçimizden kopup gelen rüyalar, hep başka yerlerde olan ve hep geleceğe ilişkin. Ağzımda elma tadı, serin doyumsuz. Durmadan yokuş aşağı indiğimizi biliyorum tepelerden denize doğru. Bahçelerin arasından geçiyoruz, serin su kenarlarından. Dutların gölgelerinde oyalanıyoruz. Ahh... diyor birdenbire Kamber. "Şimdi uzaklarda, ama çok uzaklarda bir yerde bir dere köpüre köpüre akar, sesi dağların arkasında yankılanır. Kızıl tüylü keçilerden bembeyaz, dumanı üstünde sütler sağıyar iyi kalpli anneler. Bir delikanlı türkü söyler kayaların arasında, sevdalıdır, dalga dalga gelir sesi. Yüzelli yaşındaki

anam, bir dilim sıcak ekmek verir bana. Ah, o ekmek ne güzel kokuyordur şimdi kimbilir. Bütün bunları görebilmek için gözlere ne gerek var?.." Yürüyoruz Kamber'le. Sonsuz bir ovaya ulaşmak istiyoruz. İnsanların çiçekler gibi sessiz, nazlı oldukları bir ovaya. Ağlamaklı duruşlar yok. Durmadan fısıltılı, mırıl mırıl konuşmalar yok. Bağırışlar da yok, ama suskunluk değil etrafımızı saran. Kamber'in kalbinde bir görünüp bir kaybolan renkler gibi uçucu, hoş duygular.

O hazine sandığını her açışında başka türlü bir Kamber çıkıyor karşıma. Bazen çok genç oluyor, bahçesinin ortasında bir heykel gibi dimdik, beni çağırıyor. Bazen kuyunun dibinde ağlayan bir çocuk oluyor. Çoğu zaman zayıf, esmer yüzü, çelimsiz kavruk vücuduyla hep aynı Kamber. Bıraktıklarını anlatıyor, geride kalanları, uzaklarda sandığı şeyleri.

Bir iki sokak sonra şehirden çıkıyoruz. Hep eleleyiz. Çok yalnızız ve mutluyuz. Yıllar geçmiş çiçeklerle dolu günlerin üstünden. O çiçekler artık pek bulunmuyor. Papatyalar, gelincikler hala varsa da mavi mineler, inciler, yaseminler, sarmaşık gülleri yok artık. Uzaklara giderken bile çiçek topluyorum annem için. "Annem yaşadığımız yerlerde kaldı Kamber, diyorum, onu da alsaydık keşke!" "O gelemmez." diyor, zayıf yüzünde sevecen bir gülüş. "Annen, bağlı oralara gelemmez. Gelse de bizim görebildiklerimizi göremez." İçim burkuluyor. Annemin gölgeli yüzünde derin keder izleri. Suskun yüzünü özlüyorum onun, uzun saçlarını.. Ama ya uzak yerler? Ya oralar? Aradığım ne varsa oralarda.. Çocukluk işte. Hem uzaklara varınca onu unutacağımı sanıyorum, hem de çiçek topluyorum onun için. Dar patikalardan yürüyoruz. Kamber bir ara yoruluyor, çimenlerin üzerine

uzanıyoruz, gökyüzüne bakıyoruz.

Masmavi ve gözalabildiğine bir denizle bitiyor yollar. "Neden durduk?" diyor Kamber. Bir gölge geçiyor yüzüden. "Deniz..." diyorum. Hiç düşünmemiştim bunu. Deniz. Ellerini sıkıyorum Kamber'in. "Bir yol buluruz" diyorum. Deniz kıyısından yürüyoruz, bitmiyor ki. Çiçekler de yok artık etrafımızda. Bir düş mü bu, bir anı mı? Bilemiyorum. Ama elimdeki çiçekler öyle canlı ki, yaseminlerin tatlı kokusuna gelinciklerin acısı karışıyor. Kıyısından yürümekle bitiremiyoruz denizi, karşı kıyıya geçmek gerek. Sular Kamber'in dizlerini aşıyor, ıslandık iyice. Aşamıyoruz denizi, geçemiyoruz yaşadığımız yerlerin ötesine. Çiçeklerimi hep suyun üstünde tutmaktan yoruluyorum. Ağlamaya başlıyorum. Gözyaşlarım parlak yollar bırakıyor yanaklarımda. Annem kadar güzel oluyorum. Yollar da bitiyor demek. Uzak yerler hep saklanacak rüyalar oluyor artık. Yıllarca içimizde taşınacak, soldukça üstünden geçilecek, yeniden çizilecek yollar. Çiçeklerimi kokluyorum, annemi özlüyorum. Onun dalgın bakışlı, solgun yüzünü istiyorum. "Annen çiçeklere çok seviyecek." diyor Kamber. "Bizi bekliyordur, hadi..." Elele ve sırlıklam dönüyoruz. Annem, kumsalda oturmuş, ilk kez yüzü solgun değil, gülümsüyor bize, el sallıyor.

ÖNEMSİZLİK

Madam Esterea Delareyna bir ressama modellik yapar. Haftada üç gün, geçinmek için değil, zevk için resim yaptığını söyleyen, babasının çocukluk arkadaşı Nesim'in Tünel'deki evden bozma atölyesine gider. Esterea Delareyna'nın düzenli görüştüğü tek insan, bu eski dost Nesim'dir. Ondan para filan almadığı gibi, başkalarına da poz vermez. Aslında poz vermek hoş bir bahanedir. Ester bir koltukta otururken, pencereden bakarken ya da kucağında bir buket çiçekle gülümserken; Nesim onun resmini yapmaya uğraşır. Bu arada konuşurlar, dertleşirler, daha doğrusu Nesim ona aşık olduğu kızları anlatır.

Esterea Delareyna kırkını henüz geçmiştir ama yaşlı kadınlar gibi giyinir. Kendini içi geçmiş ve çirkin bulur. Oysa yanılır. Ondan hoşlanan epeyce erkek vardır. Yalnızlıktan, karanlıktan ve aşktan çok korkar. Bu yüzden evinde oda kapı-

larını hep açık tutar, başucundaki aplik ve koridorun lambaları sabaha kadar yanar durur. Eski kocaman radyosu hiç susmaz. Sonbaharın ilk esintileriyle antika çini sobasını tutuşturur, taa yaza kadar o sobayı meşe kütükleriyle besler. Rastladıkça konuştuğu akrabalarının halini vaktini düşündükçe kendini çok yoksul ve çaresiz, zavallı ihtiyar Nesim'i düşündükçe de çok şanslı ve zengin bulur. Yirmi yıldır duldur. Kendini bildi bileli dul olduğunu söyler. Evli olmak nasıl bir şeydir, unutalı çok olmuştur. Kocasını gencecik bir damatken ölünce iki daire, bir eski ev, üç beş de eşya bırakmıştır ona. Şişli'deki giriş katı dairelerin ön tarafındakinde kendi oturur, öbüründe pansiyonerleri kalır. Bu öğrenci delikanlılarla pek iyi geçinemezse de onları sever. Nesim'e gittiği günlerin akşamları, bir de pazarları öğleden sonra bir tiyatrodaki gişecilik yapar. Yıllardır, haftanın üç günü İstiklal Caddesinde hep aynı pastaneden reçelli çörekler alır, Nesim'in atölyesine gider. Nesim, çay masasını özenle hazırlamıştır. Ester'in gelişinden her zaman büyük sevinç duyar. Ona uzun uzun sarılır, öpüşlerini biraz fazla kaçırır. Anlatacak bir şeyler bulur hemen, bunlar mutlaka aşk üzerinedir. Ester gülümser, dinler görünür ama kendi dünyasına dalar gider.

Aslında Nesim, resimden pek anlamazdı. Başladığı hiç bir resmi iyi veya kötü bitirememişti. Bunlar Ester'in resimleri olduğu anlaşılması imkansız, çok renkli, karışık resim taslaklarıydı. Ama Nesim, her zaman iyi bir ressam olduğunu iddia eder ve her yeni tanıştığı kişiye, özellikle genç kızlara bunu bir kaç kez söylerdi. Ara sıra Esterea'yı küstürdüğü olurdu. Böyle zamanlarda merdivenleri silen kapıcı kadına, her sabah gazete aldığı bakkalın boşnak karısına, yazıhane-deki sekretere kendine modellik yapmalarını teklif eder ve

reddedilirdi. Üniversite öğrencilerinin devam ettiği kahvele-
re gider, neşeli, cıvıl cıvıl öğrenci kızlara da aynı teklifte bu-
lunurdu. Kızlar gülerler ve teklifini kabul ederlerdi ama gel-
mezlerdi. Nesim sabırla beklerdi evinde, sonra da adresi tarif
etmediği için kendine kızardı. Hep kızlara aşık olmaya zor-
lardı kendini. Okulların dağılma saatlerinde özellikle kız li-
selerinin kapılarında bir aşağı bir yukarı yürür dururdu. Aslı-
nda bütün bunları kendini kandırmak için yapıyordu. O Es-
ter'e aşıktı.

Nesim, çocukluk arkadaşı Davit'in kızı Esterea'ya beş
yıldır aşıktı. Davit'le Kuzguncuk'ta komşuydular. Büyük bir
yangında Nesim'in evi yanıp kül oluncaya, karısı ve iki oğlu
bu yangında ölünceye kadar arkadaş kaldılar. Ondan sonraki
yılları Nesim de pek hatırlamaz. Alıp başını gitti, dünyanın
bir çok ülkesinde kaldı ama İstanbul'suz yaşayamadı, döndü.
Beş yıl önce de yangın zamanı çok güzel bir kız olarak
bıraktığı Esterea'yı buldu.

Taksim'de bir akşamüstü burun buruna geldiler. Ester ti-
yatroya geç kalmıştı, acele ediyordu. Nesim'i önce tanıya-
madı. Oysa Nesim yangından önce büyük oğluyla evlendir-
meyi düşündüğü Ester'i hemen tanıdı. Çok zaman geçmişti
aradan ama Ester'in kara gözleri aynı duruyordu. Biraz
yaşlanmıştı belki, o gencecik kız değildi ama daha da güzel-
leşmiş, olgun, hoş bir kadın olmuştu. O akşam Ester Nesim'i
tiyatroya götürdü. Birlikte oyunu seyrettiler. Sonra Nesim'in
Tünel'deki evine gittiler. Ester o geceyi hiç unutamaz. Çünkü
yıllar sonra doya doya ağlamış, ilk kez yalnız olmadığını, bir
dosta sığınabildiğini düşünmüştür. Yangından bir kaç yıl
sonra babasının öldüğünü, yakışıklı kocasının daha üç aylık
evliyken bir gün adada nasıl denize atladığını ve başını kaya-

lara vurarak öldüğünü anlattı. Nesim arkadaşı Davit'in zamansız, damadının da talihsiz ölümüne gerçekten üzüldü ve Ester'le birlikte ağladı. Nesim o geceden beri Ester'e aşıkta.

Bu yüzden durmadan küçük kızların peşinde dolaşıyor, Ester'e dokunamadıkça, onu sevmedikçe akraba kızlarına daha çok ilgi duyuyor ve kız liselerinin önünden ayrılmıyordu. Ester'e hep yeni bir hikaye anlatıyordu. "... Gözleri yeşil... Alman mektebinde talebe... Saçlarını göreceksin, sanki bir kucak ipektir..."

Yoksuldu Nesim. Sabahları erkenden kalkar, varlıklı bir uzak akraba oğlunun Karaköy'deki yazıhanesine gider, ortalığı düzeltir, siler, süpürür, sonra bir sabahçı kahvesinde çay içerdi. Saat dokuzu geçerken sanki henüz gelmiş, sanki yazıhaneyi başkası temizlemiş gibi, burnu bir karış havada girerdi içeriye. Öğlene kadar durur, yemeğini yedikten sonra giderdi. Oğlu yaşındaki Yasef'in ona "...Nesim postaneye git, Nesim git bankaya şu çeki tahsil et, gel..." demesi çok ağır gelirdi ama yine de giderdi. Çünkü bu uzak akraba oğlu Yasef onun atölyem dediği evinin kirasını veriyor, aybaşı gelince cebine para koyuyordu. Ara sıra, iyice parasız kaldığı, üstü başı çok eskidiği zaman uzak akrabaları, özellikle hala teyze kızlarını ziyarete giderdi. Bir kaç gece evlerinde misafir kalır, güzel Türk ismi konmuş kocaman torunları kucağına oturtur, yanaklarını, boyunlarını öper, bacaklarını okşar, bağırtınca ya kadar severdi. Güzel yemekleri tadını çıkara çıkara yer, teraslarda eski şaraplar içer, hala veya teyze kızıyla dizdize uzun uzun ağlardı. Yangın gecesi her ziyarette anlattığı, hayatının en önemi olayıydı. Oğlu Mişon'un çığlıklarıyla karısı Roza'nın yardım isteyişini, kendini içeri atmak isterken küçük oğlu Salvo'nun üzerine tavanın çöktüğünü tekrar tek-

rar anlatır ve ağlarken kocaman beyaz bir mendille burnunu silerdi. Torunlarına olan ilgisi gözünden kaçmayan hala veya teyze kızı bu acıklı hikayeye dayanamaz, Nesim'i bir daha affederdi. Nesim, eniştelerin eskileriyle üstünü başını yeniledikten, cebine harçlık aldıktan sonra cumartesi ayıninde buluşmak üzere sözleşir, Tünel'deki evine döner, ayine falan gitmezdi.

Böyle zamanlarda Esterea Nesim'in kapısını bir kaç kez çalardı. Anlardı ki Nesim'in yine parası bitmiştir, evde yoktur. Ester bilirdi ki, bir dahaki gelişinde Nesim'i çok neşeli bulacaktır, mutlaka yeni alınmış bir demet çiçekle yeni bir resme başlayacaktır. Çay masasında reçelli çörekler yerine büyükçe bir pastayı konuşa konuşa yiyeceklerdir. Kapıda kendi kendine gülümserdi. Nesim'in kendine aşık olduğunu biliyordu. Ester'in kitabında aşk yoktur. O dul bir kadındır. Aşk üç aylık evli iken yakışıklı kocasının ölümüye bitmiştir. Ama yine de pansiyonerlerinden çok hoşlanır. Onlarla oturur, sohbet eder, ikinci çayını evde olduğu günler onlardan biriyle içir. Ara sıra onlardan güzel gözlü, sakin ve duygulu olan bir tanesiyle bir maceraya girişmek aklına gelirse de hemen kovar. Kırkını henüz geçmiştir ama o, yaşlı, yalnız ve dul bir kadın olduğunu kendine tekrarlar durur. Delikanlılardan çok hoşlandığı halde onlara büyük ablaları hatta anneleriymiş gibi davranır. Nesim ise tatlı bir yaşlıdır Ester için ve aşkı sadece gülünçtür. Nesim'i evde bulamadığı günler üç onbeş matinesine sinemaya gider, çıkınca bir muhallebicide vakit geçirir ve tiyaroya biraz geç kalır. Tiyatro müdürü emekli bir edebiyat öğretmenidir. Ester'e pek kibar davranır, azıcık yüz verse adamın kendine evlenme teklif edeceğinden emindir.

Nesim'i ilk gördüğünde tanımamıştı. Gri saçlarını geriye

taramış, tertemiz traşlı, iyi cins ama modası geçmiş bir pardösü giymiş bu adam ona Ester diye fısıldamıştı. Uzun uzun bakmıştı Ester Nesim'in yüzüne. Sonra Mişon'un babasını birden tanıyivermişti. Nesim, ressamlık yaptığını söylemişti. Ester ciddiye almıştı o zaman bu sözü, şimdi düşündükçe bu tatlı yaşlı adama gülüyordu.

Yıllardan beri ilk kez ağlamıştı Ester o gece. Kendini koy-vermemişti ama. Ağlayışı kocasını çok seven, hatıralarına bağlı, dul bir kadına yaraşacak biçimdeydi. Nesim çok şaşırtmıştı onu. Ester'i evine bırakırken yolda koluna girmesi, kibar ve genç bir erkek gibi davranması çok hoştu. Yıllar geçti aradan, hep aynı pastaneden alınan aynı çörekleri yediler birlikte. Nesim hep yeni bir resme başladı. Esterea Delareyna hatıralarına ve alışkanlıklarına bağlı bir kadın olduğu için bundan hiç rahatsız olmadı.

İki ayda bir tuvalini yeniliyordu Nesim. Hiçbiri istediği gibi olmuyordu. Ester, arkadaşının kızı, bir zamanlar oğluna pek yakıştırdığı o küçük kız değil, aşık olduğu kadındı artık. Son günlerde Alman Lisesi'nin kapısında beklediği yeşil gözlü, sarı saçlı Belgin, Ester'di. Abartılı bir biçimde giyinmiş, taranmış kokular sürünmüş ihtiyarın farkında bile olmayan Belgin'e baktıkça gençleşiyor ve onda Ester'i görüyordu. Belgin'in peşinden gittikçe Ester'e daha yakın hissediyordu kendini.

Ester'in gelme günüydü. Kuzeni Raşel'in kocası Hayim'in ipekli fularını bağladı boynuna. Saçlarını arkaya doğru taradı, olmadı, ıslattı, bir daha taradı. Aynaya baktı uzun uzun. Boynuna, yüzüne, kulaklarının arkasına ve bileklerine kolonya sürdü. Bir koltuğa oturdu. Paleti, fırçası elindeymiş gi-

bi hem konuşuyor hem de resim yapıyordu. Yüzüne çapkın bir ifade vermişti. Belgin'le nasıl tanıştıklarını anlatıyordu Ester'e. Pek kesin hatırlamıyor ama tanışalı üç ay kadar olmuştu herhalde. Hafif bir yağmur yağıyordu. Belgin'in o ipek saçları ıslanmış, yüzüne ve boynuna yapışmıştı. Boynunu ve yüzünü okşadı Nesim. İşte böyle ıslaktı ve boynuna yapışmıştı. Okulun kapısında "Afedersiniz Beyefendi." demişti. Evet tam böyle demişti! "Afedersiniz Beyefendi, saatiniz kaç acaba?" Nesim okulun kapısında ne mi arıyordu? Hiç, oradan geçiyordu. O kız saati niye mi sormuştu? Aktörce güldü Nesim. Ne bilsin? Saati yoktu herhalde. Belki de -geç oldu, beni götürseniz- demek istemişti. Yine güldü. Nesim, Belgin'in arkasından bakmıştı. Kız üç dört defa dönmüştü geriye, gülümsemişti. Ester'in yüzü asıldı, dudakları titriyordu. Ertesi gün Nesim, Belgin'i görmek için gitmişti okula. Tam onbeş dakika beklemişti. "Onbeş" dedi Nesim, az buldu. "Tam kırkbeş dakika!" diye düzeltti. Belgin gülüvermişti onu görünce. "Sizi evinize bırakayım Küçük hanım..." "Zahmet olmasın Beyefendi..." "Estağfurullah efendim, zahmet ne demek?" Evet, aynen böyle olmuştu işte. İstiklal Caddesi'ni konuşarak yürümeyi teklif etmişti Belgin. Nesim'in çok hoşuna gitmişti bu oyun. Ester'in gözleri ateş saçıyordu artık. Hırslanmıştı, öfkelenmişti. Taksim'de bir taksi tutmuştu Nesim. "Buyurunuz Hanımefendi..." "Lüzum yoktu, otobüsle giderdik..." Ah, o ne zerafetti, o ne incelikti! Sokağın başında inmişti taksiden, gizlice el sallamıştı. Ester ağlamaklı oldu. İnce parmakları koltuğun kenarlarını koparacak gibiydi. "Yarın akşam bir yerlerde otursak..." demişti Nesim. Belgin utanmıştı, yere bakmıştı. "Bilmem ki, nasıl olur..." Ester fırladı yerinden. "Hayır! Hayır! Yapamazsın! Sen beni sevi-

yorsun, yalnız beni!..."

Nesim koltuktan kalktı, ağlayan Ester'i bileğinden tuttu, oturttu, dizlerine sarıldı. "Evet Ester, dedi, evet ben seni seviyorum. Seni yıllardan beri seviyorum..." Boş koltuğa sarıldı, başını koydu uzun uzun aşkını anlatmaya hazırlanıyordu ki, kapı çalındı. Birden fırladı yerinden ipek fularını düzeltilti, saatine baktı, iki buçuğa geliyor. Ester'in gelmesine daha vardı. Kim olabilir? Kapıyı açtı, esmer bir adam üst katta oturan bunak bir kadını soruyordu. Kapıyı adamın yüzüne kapattı. Oyunu bozulmuştu. Küfür etti, odada dolaştı. Oyuna baştan başlamak için geç olmuştu, Ester neredeyse gelirdi. Yeniden kolonyalar sürdü yüzüne, pencerenin önüne oturup beklemeye başladı.

İstiklal Caddesi çok kalabalıktı. Bankalar dolup taşıyor, aybaşı olduğu için maaşını almış keyifli insanlar mağazalara girip çıkıyordu. Ester, pastanede reçelli çörek almak için sıra beklerken Nesim'i düşünüyordu. Bugün onunla konuşması gerekiyordu artık. Küçük kızlara olan bu aşırı düşkünlüğünün başına iş açmasından korkuyordu. Ona artık yaşlı bir adam olduğunu söylemeliydi. Ağır başlı olması, kendini akrabalarına saydırması gerekiyordu. Onu özlemeliydiler, onunla ilgilenmeliydiler. Ama o ne yapıyordu? Torunları rahatsız ediyordu. Sarkıntılık ediyor demek dilinin ucuna geldi ama, rahatsız ediyor, sıkıyor diye düşündü. Nesim ile dostluklarını bilen herkes ona dert yanıyordu. Onunla konuşmasını rica ediyorlardı. Geçen hafta vapurda Beki'yle karşılaştılar. Ester'in Burgaz'ın arkalarında babadan kalma küçük bir evi vardı. Kirayı kendi gidip alırdı. Vapura binmek değişiklik oluyordu onun için ama bir de sevimsiz ahbaplarla karşılaşmak olmasa... Beki de onlardan biriydi. Esterea Be-

ki'yi sevmez. Beki çok zengindir. Kışlarını Nişantaşı'nda, yazlarını Büyüka'da geçirir. O da Ester gibi duldur ama genç kızlar gibi giyinir. Dudaklarını boyar, parlak çantalar, kenarları taşlı güneş gözlükleri kullanır. Konuşurken araya Fransızca karıştırır ille. Ne yapar yapar, konuyu kibarlığa getirir görgülü insanların kalmadığından dert yanar. Ama bu kez öyle olmadı. Nesim ile Ester'in dostluklarını bilen Beki, Ester'i görür görmez anlatmaya başladı. Ester onun dostuydu, bir daha evlerine gelmesini istemediğini Ester ona söylemeliydi. Nesim'le akrabaydılar, evet. Ama yetmişti artık. Beki'nin torunu Sibel'i zorla dudağından öpmüştü. -Küçük tatlı kızım benim- diyerek koskocaman ondört yaşındaki kızını televizyon seyrederken sıkıştırmış durmuştu. Beki, Sibel'in olanları babasına söylemesinden çok korkmuştu. Çok ayıp birşeydi bu. Sibel'in dedesi yaşındaki adama hiç yakışıyor muydu? Beki bütün bunları Ester'e anlatmıştı. Ester bir yanlışlık olduğunu, Nesim'in kötü bir niyeti olamayacağını falan söylemişti ama, durumu kurtaramamıştı. Birşey değil, kendi hakkında da kötü şeyler düşünmelerinden korkuyordu. Zavallı Nesim... Bu kaçınıcı hikayeydi artık. Akraba kapıları yavaş yavaş kapanıyordu yüzüne. Kimi açıkça kovuyor, kimi türlü bahanelerle eve almıyordu. Ester onun tek dostuydu. O da uyarırsa ne olurdu Nesim'in hali? Pastaneden paranın üstünü almadan çıktı. Kasadaki çocuk yetişti arkasından. Çok dalgındı bugün.

Nesim, varlığının farkında bile olmayan Belgin'i nasıl evine götürdüğünü anlatıyordu. Adını söyletinceye kadar neler çekmişti. Çok utanıyordu kız, önüne bakıyordu, yüzü kıpkırmızı oluyordu hep.

"Sen artık çok yaşlısın!" diye sözünü kesti Ester Nesim'in.

Zaten dinlemiyordu.

"Artık ağırbaşlı olmalısın. Beki'nin torununu zorla öpmüşsün. Hiç yakışıyor mu sana? Sen onun dedesi sayılırsın. Biraz saydırsana kendini!"

Duyduklarını anlatı. Kendince öğütler verdi. Yirmi yıldır dul bir kadına yakışacak bir ciddilikle oturmuştu koltuğa durmadan konuşuyordu, hiç susmuyordu. Yıllardır Nesim'i gülümseyerek dinlemiş görünen Ester, içinde birikenleri aralıksız anlatıyordu.

Şaşkın bakıyordu Nesim. Ester'in bunları söylememesi gerekirdi. Ona aşkını itiraf etmeliydi. Sen artık yaşlısın da ne demekti? Sadece dede olmaya takılmıştı aklı. Bu mümkün değildi, olamazdı. Daha içinde Ester'in yer aldığı hayaller kuracak kadar gençti o. Birden, "Defol evimden!" diye bağırdı Ester'e, bileğine yapıştı, koltuktan kaldırdı, sokak kapısına kadar sürükleyip dışarı itti Ester'i. Kapıyı yüzüne kapatırken de "Belgin gelecek, şimdi Belgin gelecek..." diye söyleniyordu.

Çok üzgündü Ester. Üşüyordu. Nesim onu daha önce de evinden kovmuştu ama, böyle öfkeyle sürüklememişti hiç. Bu kadar açık konuştuğuna pişman oldu. Ama Nesim yaşlı ve tatlı bir bunaktı, geçerci, unutulurdu hepsi. Esterea yine gidecekti, aynı pastaneden reçelli çörekler alıp gidecekti, Nesim giyininip, kuşanıp onu bekleyecekti.

Öğrenci delikanlılar Ester'i severler ama pek geçinemezler. Herşeye karışır, kız arkadaşlarına dayanamaz, hiçbirini istemez. Biraz gürültü mü yaptılar, hemen bir yazı yazar, dairelerine asar. Odaların temizliğini ihmal mi ettiler, bir yazı

daha.

Çocuklar, o yazıların altına muzipçe şeyler yazarlar, kalp resmi, karikatür falan çizerler. Ester kızmış görünür ama hoşuna gider. Çocuklar da bunu bilirler. Ester iyidir, merhametli tarafından yararlanırlar. Kirayı hiçbir zaman aybaşında verdikleri görülmemiştir. "Madam Delareyna, bilseniz ne kadar zor durumdayım..." diye başlayan uzun yalanlar uydururlar.

O akşam, uzun zamandır sakladığı bir şişe şarapla çocukların dairesine geçti. Çocuklar şarabı görünce neşelendiler, Ester'e iltifat yağdırdılar. Yemeği birlikte yemek istediler, Ester bütün kurallarını bir yana bıraktı, onlarla yemek yedi. Sonra biri gitar çaldı, bir başkası şarkı söyledi. Hatta Ester bir ara çok eski bir şarkı mırıldandı. Yüksek sesle söylemesi için yalvardı çocuklar kabul etmedi. Üzüntüsü biraz dağıldı, Nesim'i unuttur gibi oldu. Rahatladı, gece iyi uyudu.

Kapıyı bir kaç kez çaldı, açan olmadı. Nesim çok kızmıştı anlaşılan. Ester görevini yaptığını düşünüyordu oysa. Merdivenlerden indi, caddeye doğru yürüdü. Sokağın başında birden durdu, koşarak döndü, merdivenleri bir solukta çıktı. Kapıyı uzun uzun çaldı yeniden. Açan olmadı. Karşı dairenin kapısını çaldı, elinde bir ekmek parçası kemiren bir kadın açtı, Nesim'i sordu ona. Kadın omuzlarını silkti. Ester'in içini bir korku kapladı. Nerede olabilir? Dışarı çıktı yeniden. Kapıcıyı aradı, bulamadı. Köşedeki bakkalı aldı geldi. Adam durmadan soruyordu, Nesim'in nesi oluyordu? Neden kıracaktı kapıyı? Kapıyı kırınca parasını kim verecekti? Ya sahibi polise giderseydi? Ester Nesim'in yakın akrabası olduğunu, başına bir şeyler gelmiş olmasından korktuğunu

söyledi ona. Zararı kendi ödeyecekti. Adam, biraz beklemesini söyleyerek gitti. Bir torba dolusu anahtar ile döndüğünde Ester merdivenlere oturmuş sesli sesli ağlıyordu. Bir türlü uymuyordu anahtarlar. Ester sabredemiyor, adamın elinden alıyordu anahtarları, kendi deniyor, açılmayınca ümitsizliğe kapılıyordu. Sonunda bir anahtar uydu. Adam kapıyı açtı, Ester'le birlikte odaları dolaştı, ölü diri hiç birşey olmadığını söyleyerek gitti. Ester yeni baştan aradı evi. Herşey yerli yerindeydi. Yalnız Ester'in son başlanan resmi bitmişti. Nesim adını kocaman yazmıştı sağ alt köşeye. Reçelli çörekler masanın üstünde taş gibi olmuştu. Tüller aralıktı, oda buz gibiydi. Boyalar, fırçalar, paletler kaldırılmıştı ortalıktan. Nesim Ester'in resmini en görünür yere asmıştı. Ester resimdeki koltuğa oturdu. Ağlamaya başladı yeniden. Sabaha kadar, günün ilk ışıkları gözünü alana kadar, karanlıkta olduğunun farkına varmadan, hep aynı koltukta yarı ağlayarak, yarı uyuyarak Nesim'i bekledi. Sabah olmuştu ve Nesim yoktu. Kalktı bir gazete buldu getirdi. Resmi duvardan indirdi, paket yaptı, koltuğunun altına alıp çıktı evden. Hayatında Nesim yoktu artık ve beş yıldan beri bitirilebilen tek resim, Ester'indi.

Esterea Delareyna, Nesim'in ona çok kırıldığını, bu yüzden alıp başını gittiğini düşünüyordu. Bir yandan da bu uzadıkça zorlaşan dostluk sona erdiği için tuhaf bir rahatlık duyuyordu.

Bir hafta sonra, Kilyos kıyılarında, boynunda ipek bir fular, üzerinde krem rengi bir pardösü bulunan yetmiş yaşlarında bir adamın cesedi bulundu. Kimliği tesbit edilemedi. Kimsesizler mezarlığına gömüldü. Esterea Delareyna'nın bundan haberi olmadı.

AY BAKIYOR

Son trendi bu geçen. Bundan da inmedi. Artık yatsam iyi olacak. Sabaha karşı içimi soğutan o kavak sesleriyle uyana-cağım nasıl olsa. Pencerenin önüne oturup, yola bakacağım. Belki yarın da gelmeyecek, öbür gün de. Bekleyeceğim. Odamın loşluğunda uğuldayan kavak sesleri olmasa, bekle-meye daha kolay dayanırım belki, yollara bakmaktan kork-mam. Yıllardır deliksiz uyku nedir, bilmiyorum. Hep gelişini duyar gibi oluyorum. Fırlıyorum yatağımdan, geldi galiba diyorum. Salona bakıyorum, yok. Odasına bakıyorum, yok. Portmantonun önünde ayakkabıları, kanepenin üzerinde ce-keti yok. Bütün ışıkları yakıyorum. Ellerim, ayaklarım soğuyor, üşüyorum. Ev aydınlık olunca "gelmeyecek! gel-meyecek!" der gibi uğuldayan kavak seslerini duymuyor-um.

İlk tren karanlıkta geçiyor. Yorgun, uykulu yolcular oturu-

yorlar içinde, onlara bakıyorum. Hava yavaş yavaş aydınlanıyor, ikinci tren geçiyor. Sonra üçüncü, dördüncü... Mansur gelmiyor. Bütün trenleri tanıyorum, devamlı gidip gelen yolcularla göz aşinalığımız var. Uzun yol trenleri evimi sarsa sarsa geçiyorlar. Az ilerideki istasyonda gürültüyle durunca, kalbim de duracak gibi oluyor. Uzun zaman gözümü evime uzanan yoldan ayıramıyorum.

O kadar çok bakıyorum ki istasyona uzanan yola, Mansur'un gelişini görür gibi oluyorum. Ceketini parmağına takmış, yüzünde o güzel gülüşü, ıslık çalarak yürüyor. Saçları yine dağınık, gömleğinin yakası kirli. Kapıyı anahtarıyla açıyor. Ayakkabılarıyla giriyor içeriye, ben yalandan kızıyorum. Oysa sözümü dinlememesini seviyorum. Ceketini kanepeye üstüne savuruyor, ayakkabılarını portmantonun önüne atıyor. Kirli gömleğini çıkarıp kapının koluna asıyor. Onun dağıttıklarını toplamayı seviyorum. Savurduğu her giyside canlılık var, sevinç var. Topladıkça o sevinçleri tadıyorum. Kolları kıvrık gömleğini almak istiyorum kapının kolundan. Ellerim buz gibi demire değince sarsılıyorum, düşmemek için duvara yaslanıyorum. İçim yanıyor. Bugün gelir diyorum her gün, oğlum beni böyle bırakmaz, bugün gelir.

Mansur ne halde olduğumu bilmiyor ki. Gazeteye verdiğim iki satırlık ilanda ne halde olduğumu anlatmadım. "...Yaşadığınızı biliyorum oğlum." dedim sadece. "...gel artık. Annen." Ne bir isim, ne bir telefon numarası. Mansur o ilanı benim verdiğimi anlar nasıl olsa. Ne kadar yalnız olduğumu, kavak seslerinden nasıl korktuğumu anlatmadım. Buralarda kavak yok ki...

Durmadan eskiyorum. Tel tel ayrılıyorum, dökülüyorum. Benimki yaşlanmak değil. Boyaları solan, sıvaları parça parça çatlayıp dökülen evim, kumaşları gitgide incelen, yıpranan koltuklarım, paraziti artan, neredeyse susacak radyom gibi eskimek. Oğlum kavak sesleri yüzünden hiç uyuyamadığımı, geceleri bana bakan aydan korktuğumu bilse, çoktan gelirdi. Yollara bakan gözlerim acıyor. Durduğu yerde gedikler açan bir taş gibi ağırım. Kucağım onu arıyor, o gelmiyor.

"Ay bize bakıyor anne!" derdi göl kıyısındaki evimizde otururken geceleri. Perdeleri sıkıca çekerdim, onu koynuma alırdım. "Kavaklar ıslık çalıyor anne!" derdi. "Sarıl bana oğlum derdim, korkma ben varım." Yumuşacık uyurdu göğsümde, saçlarının diplerinde biriken terleri silerdim, ıslak alnını öperdim. Yalnızdık, ikimizdik. Büyük köy evinde oğlum ve ben... Göl titreşirdi ötemizde, oğlum göğsümde uyudukça çıldırtıcı yalnızlığımı unutturdum. Şimdi ben uyanıyorum ter içinde yarım uykularımdan. Ay, pencerele-rimden sızarak bana bakıyor, gölün kenarında kalan kavak-ların gölgeleri ıslık çalıyor duvarlarımda. İçimde bir volkan büyüyor. Göğsümde uyuyan oğlum yok. Kalbim ağlıyor. Kalkıyorum, bütün ışıkları yakıp, yola bakıyorum.

"Yaşadığını biliyorum." dedim gazeteye verdiğim ilanda. Mutlaka okumuştur. Onun okuduğu gazeteye verdim. Oğlum Adabey gibi çok okurdu. Adabey gibi uzun boyluydu, güzeldi. O, masa lambasının ışığında okurken geceleri, Adabey'i hatırlardım. İnce uzun kavakların altına uzandığımız saatleri. Ayın ışığı vururdu üstümüze, göl ayaklarımızın dibinde usulca kıpırdanırdı. Mansur varken, Adabey'i, o çok gerilerde kalan aşkıma düşünürdüm. İlık bir sevinçle dolardı içim. Kal-

kardım yatağımdan, oğlum hala oturuyor. Soba sönmek üzere, Mansur üşüyecek, hasta olacak... "Daha yorulmadın mı oğlum?" derdim. Başını kaldırırdı kitabından gülümseyerek bakardı yüzüme, sevgi dolu. "Okumaktan yorulur mu hiç insan?" derdi. Sobanın dibinde can çekişen korları canlandırırđım, birkaç tanesini çekerdim mangala, oğluma kahve yapardım. Mutluluk sarardı içimi, benim oğlum okuyor sabahlara kadar. Gölün çevresinde fırtına gibi ata binen Adabey'i düşünürđüm. Terli terli inerdi attan, Mansur'u havalara atar, tutardı.

Mansur şimdi benden uzaklarda bir yerlerde yaşıyor. Beni terk etmedi. Gitmesi gerekmiştir, bir gün döner. Belki büyük, heyecanlı işlerin içinde şimdi. Düşünüyor, okuyor... Beni bir süre için unutmaması gerekmiştir. Annelerin unutulmasının gerektiği zamanlar vardır. İlanda kendimi hatırlattım ona. "Gel artık..." dedim. Hep yanımda olmasını isterim ama, gerekirse gitsin yeniden. Bir kere gelsin, kurtulayım şu kavak seslerinden Adabey'li hatıralarıma döneyim, ara sıra geleceğini bileyim, bir daha anne! desin bana, yeter. Mansur yaşıyor.

Ölmüş olsa gölde cesedini bulurdu dalgıçlar. Bir hafta kepçelerle taradılar gölün dibini. Tatlı su balıkları, yengeçler, kurbağa yavruları takıldı hep ağlara, kepçelere. Ondan kalan hiç bir iz bulamadılar. Suyun yüzüne çıkıp umutsuzca salladılar başlarını. Üzülđüğümü sanıyorlardı, sevinmiştim. Gölde ondan kalan bir iz bulunamadığına göre, oğlum yaşıyordu. Köylüler belki göl yutmuştur, dediler. O eski, hiç bir zaman inanmadığım masalı anlattılar yeniden. Dinlemedim bile. O masalı iyi bilirim. Gölün olduğu yer bir zamanlar günahkar bir köymüş sözüm ona tanrının gazabına

uğramışlar, deprem olmuş, köy batmış. Kavaklar boyu sular fıskırmış yerlerden. Herşey yavaş yavaş sulara gömülmüş. Sözüm ona dolunaylı gecelerde göl iyice alçalırmış, köyün minaresi suyun yüzüne çıkarmış. Köyde yaşayan tek günahsız, "beni kurtarın" diye bağırırmış minareden. Biz Adabey'le o gölün kıyısında oturduk. Yıllarca o gölle yaşadım, dolunaylı gecelerde minareyi görmedim. Hem benim oğlum günahkar değil ki, göl niye yutsun onu? Mansur yaşıyor, biliyorum. Ölen Adabey.

Kocam gölde bir ördek avında vuruldu. Güneş yanığı bir adamdı. Uzun bacaklarını saran uzun çizmeler giyerdi. Toprak gibiydi rengi, toprağa yakıştı. Uzak köylerin solgun fenerleri gölün üstünde yansırken ne güzel geceler yaşadık. Sımsıkı sarılırdı bana, baharda kır çiçekleri getirirdi dağlardan. Geniştii onun içii, herkese yer vardı. Öyle güzel, öyle ulaşılmazdı ki yüzü, bazen onunla tanrıyı birbirine karıştırırdım. Adabey'i yeterince sevememekten, onun ululuğu karşısında küçük kalmaktan korkardım. Tulumbadan çektiği soğuk sularla yıkanırđı, başım dönerdi havasından.

Önce bahçeye yatırdılar onu. Saçları çamura bulanmıştı, vurduğu kuşların tüyleri gibi kanlar içinde. "Vurma şu kuşları Adabey!" derdim. "Bırak uçsunlar gölümüzün üstünde. Binlercesi birden havalansınlar." Doya doya gülerdi yumuşak kalpliliğime. "Ağaçları budamak gibi bir şey bu, derdi, geride kalanlar daha gür büyüsünler... "Yıldızların altına uzanırdık. Kavak sesleri saçlarımızda uğuldardı, su yılanları kaçışırlardı yuvalarına , yengeçler sazların dibine saklanırlardı. Oğlumuzu konuşurduk. Yatağında terli terli uyuyan, umudumuz olan küçük oğlumuzu.

Adabey'i çimenlerin üstüne yatırdıklarında ben ondan daha ölüydüm. Göle bakarak düşündüğü, sonra gözlerini yumduğu zamanlardaki gibiydi yüzü. Sanki hala düşünüyordu. Önce deri çizmelerini çıkardım ayaklarından. Ona yakışan, uzun av çizmelerini. Yüzündeki kanları sildim. Sonra uzun uzun baktım o güzel yüzüne. Günlerce gözümden gitmedi.

Adabey'siz bir hayata hiç alışamadım, alışmam mümkün değildi. Oğlumla kaldım. Beni anlayan, acılarımı hisseden oğlumla. Adabey'in kokusu silinmemişti daha odalardan. Bir gün Mansur, "Babam hep uyuyacak mı anne uzaklarda?" diye sordu. "Evet oğlum, dedim, baban hep uyuyacak ve biz yaşayacağız. Senle ben gideceğiz buralardan. Adabey'in kenarında fırtına gibi ata binmediği bir gölün kıyısında yaşayacağız."

Üzerinde ayın ışıldadığı sazlı gölü, büyük köy evini, Adabey'in av takımlarını ve kavakları terkettik. Buralara geldik. İstasyona uzanan kısa bir yolun sonudaki bahçeli, küçük eve. Oğlum trenlerin önümüzden geçmesine çok sevinmişti. Yeni evimizi, bahçemizi çok seviyordu. "Bu trenler nereye gider anne?" diye sorardı. "Uzaklara gider oğlum, derdim, anneleri ve babaları çocuklarına kavuşturmak için evlerine gider." "Bir gün babamı da getirir mi bu trenler?" Kalakalırdım. Verdiğim cevabın yanlışlığı yüzümde. Ağlamaklı olurdum, susardım. Dayanırdım, Adabey'siz bir hayatın acılarında boğulmamak için dayanırdım hayata. Gülümserdim. Benim oğlum var. Adabey yok ama, onun gibi içi geniş, duygulu oğlum var.

"Biz de binelim mi trenlere anne?" derdi. Çılgınca sevinirdim, heyecanlanırdım. "Binelim oğlum, hadi kalk!."

Amaçsız ama sevinçli, nereye gideceğimizi bilmeden binerdik trenlere. Biner binmez hüzün basardı içimi. Biz bütün insanlardan ayrıydık, ikimizdik, birdik. Bizim olgun acılarımız vardı. Binerdik trenlere, vapurlara, başka şehirlere giderdik, gezerdik. Birbirine mahkum iki dost gibi elele tutuşurduk. O benim sevincimdi. Gördüğü herşeyi sorardı, ilgiyle dinlerdi beni, anlayınca başını sallardı. Saçlarını düzeltirdim, kalbimin üstüne bastırırdım onu.

Yaz akşam üstlerinde caddeye yürürdük, dondurma alırdık. O gözlerimin önünde büyüdükçe, geliştikçe; düşünceleri uzandıkça görünenlerin ötesine, gururlandım. Kucak dolusu kitapla dönerdi eve. "Okumak yücelmedir anne, derdi yaşanacakların ilerisine gitmek yücelmedir." Her gece rüyama giren Adabey'e tekrar ederdim onun sözlerini. Rahat uyu Adabey. Sensiz bir hayatta oğlumuz beni çok sevindiriyor.

Bir yaz sabahı "Hava ne kadar güzel anne..." dedi ve çıktı evden. "Bensiz de gez bu şehri anne. Bu şehir kolay kolay bulunmaz, bana bağlı kalma, gez, dolaş..." "Şaşırmıştım. O benim hep yanımda olan sevinçti, sıcaklıktı. Yanımda Mansur olmadan gezmek bu şehri... Deniz kıyılarındaki çay bahçelerinde oturup çay içmek. Benim gibi yaşlı insanlarla dost olmak, ahbaplık etmek, onları öğleden sonra oturmalarına çağırmak... Parklarda oturup kaydıraklardan kayan, sallıncaklarda sallanan çocukları seyretmek... Yapabilir miydim? Ben onsuz adım atmaya bile alışık değildim ki. Mansur istasyona doğru yürüyordu, kendi kendime gülümsedim. Yaşlanmıştım belki ama, Mansur benim en iyi arkadaşım.

Öğleden sonraları ben tilki uykularımdan uyanırdım. Tren

seslerini duymazdım o zamanlar. Farkında bile olmazdım, uzun yol trenlerini, banliyöleri. Oğlum "Hadi anne, gidip bir yerlerde çay içelim." derdi. Sarılırdı bana, yavaş yavaş yürürdük deniz kıyısına doğru. Sahil boyunca uzanan çay bahçelerine varıncaya kadar bir sürü gençle konuşur, selamlaşır. Ne candan çocuklardı hepsi, onları çok severdim. Yıllardır hiçbirini görmüyorum. Kapımı çalmıyorlar. Belki bana Mansur'u hatırlatmaktan korkuyorlar, ama kapımın önünden geçtiklerini bile görmüyorum çoğunun, neredeler? Bazılarını tanır gibi oluyorum. Gördüklerim o çocuklarsa eğer, çok değişmişler, yaşlanmışlar sanki. Yüzlerinde bir mutsuzluk.

"Bensiz de gez bu şehri..." dediği zaman Mansur, düşündüm. Oğlumun içinde durmadan çağılayan bir kaynak var. Onun sularının öyle hızlı bir akışı var ki, ben yaşlandım, yetişemem. O gün bahçe kapısından geri döndü Mansur. Durdu, gözlerimin içine bakarak, "Büyük köy evi hâlâ duruyor mudur anne?" diye sordu: "Kavaklar nasıl da yeşildir şimdi kimbilir... Su nasıl da serindir, uysaldır, derindir... O toprakları, gölü çok özledim anne." dedi. Yanaklarımdan öptü beni. "Babam hâlâ uyuyor orada, bir selvi ağacının altında uyuyor..." diyen küçücük oğlum geldi gözlerimin önüne. Usulca ağladım.

O gece sabaha kadar uyumadım, pencerenin önünde oturdum. Ertesi gün ve diğer geceler. Oğlum dönmedi, bekledim. Gözlerime uyku girmede. Birkaç gün sonra tanımadığım insanlar gelip, oğlumun gölde boğulduğunu söylediler. Ceketini ve ayakkabılarını getirdiler. Gömleği yoktu ellerinde, pantolonu, öbür eşyaları da. Onlara inanmadım. Gölü dalgıçlarla birlikte bir hafta taradık. Dalgıçlar, "Bin parçaya bölünmüş

olsa da, bu kadar zamanda bulurduk." dediler. "Oğlunuz kesinlikle gölde değil." çok sevindim. Yalandı demek bana söylenenler. Oğlum gölde falan boğulmamıştı. Adabey'in iyice yaşlanmış dostları, ellerinden tutup Mansur'un yanına getirdiği çocuklar, oğumun çocukluk arkadaşları beni misafir ettiler. Gölü benimle birlikte karış karış aradılar. Ölüsünü gölde bulamadık. Hemöldüyse benim oğlum; o göz göze geldiğimiz, gözlerimin içine girip kalbimi bulan genç kimdi?

Mansur'un anahtarı vardı nasıl olsa. Kaybetmişse bile her zaman koyduğum yeri biliyordur dedim, anahtarın yerini hiç değiştirmedim ki... Ben yokken gelirse sevincim daha da büyür diye düşündüm. Şöyle bir karşılara geçeyim, trenlere, vapurlara bineyim, açılayım. Aç gelirse diye yemekler yaptım, odasını baştan aşağı süpürdüm, sildim. Narı çok severdi oğlum, nar mevsimiydi de. Nar alıp yatağının başucuna koydum. Kapıyı yavaşça çekip istasyona yürüdüm. Önce trene bindim. Ben dışarılara çıkıp dolaşmayalı beri, trenlerin içleri bile çok değişmişti. Şaşırdım. Oğlumun küçük parmağını uzatıp "Ne güzel evler..." dediği konakların yerlerinde dev çukurlar vardı. İstasyonlarda akasyalar kalmamış, bir tek fidan bile yok. Sonra vapura bindim. "Bu kuleyi kim yapmış anne, denizin içine?" diye soran oğlumun tatlı sesini duydum içimde. Kollarım üşüdü, kucağım boş, kendimi sardım. Bazı geceler Adabey'in özlemi zehir gibi çökerdi içime. Karanlıkta sessizce ağlardım. Mansur, yanında olmadığımı farkedirdi, ince titrek sesiyle, "Sen ağlarsan, ben de ağlarım..." derdi. Sıcak kollarıyla sarılırdı boynuma, içini çekerdi. Kucağıma sığın o küçük oğlum, tek dostumu hatırladım. Güneş iyice yükselmişti, güvertede hafif bir rüzgar vardı.

Vapur kıyıya yanaşırken, iyiydim. Dönecekti nasıl olsa.

İlanı okumuştur, ne halde olduğumu anlamıştır, bu ayrılığı çok uzattığının farkına varmıştır diye düşündüm. Gelmiş gibi sevindim, vapurdan indim. Mansur'la yaptığımız gibi, yollar beni nereye götürürse oraya gitmek için bir otobüse bindim, cam kenarına oturdum. İçinden geçtiğimiz caddeleri seyrettim. Nasıl da unutmuştum insanları; akıp giden yolları, daracık sokakları görmeyeli yıllar olmuştu. Bu mağazalar, bu bankalar ne kadar başka, tanımak ne kadar zorlaşmış, çok değişmiş her yer, çok kalabalıklaşmış... İçim kıpırdıyordu. Sık sık çıkmalıydım dışarıya, dolaşmak bana iyi geliyordu. Bir durakta otobüs durdu. Bir sürü insan binmeye, inmeye uğraşıyordu.

İşte o zaman onu gördüm. Göz göze geldik. Bir bakış içime aktı. Mansur'du bu! Oydu !Otobüs kalkmıştı. "Durdurun!" diye bağırdım deliler gibi. "Otobüsü durdurun! İneceğim!" Otobüs durdu, indim. Ama durakta o gözler yoktu. İlk sokaktan saptım, koşmaya başladım. Hasta vücudumu, yorgun kalbimi unuttum. O gölgenin bakışlarına yetişebilmek, yakalayabilmek için koşuyordum. Ben koştukça yollar uzuyor, sokaklar kıvrılıp birbirine ekleniyordu. Durmadım. Olmayan bir gölgenin mi peşinden koşuyordum, düşünmedim. Kararmış ahşap evlerin gölgeleri düştü üstüme. Binalar iki yanımda uzadılar. Bir dört yol ağzında soluğum kesildi, yerlere yuvarlandım. Derin bir karanlığın içine düştüm. Oğlum gölde kaybolduysa eğer, o kalbime giren bakışlar kimindi? Niye yakalayamadım o gölgeyi? Ben koştukça uzaklaşan ve silinen bir resim miydi herşey? O gözler Mansur'un gözleri idiyse niye kaçıyordu benden? O muydu? Başkası mıydı? Yok muydu böyle bir şey?

Bunu uykusuz geceler boyu Adabey'e sordum. Cevabı

yoktu bu soruların. Ben öyle parçaları birbirine ekleyip, kim-selerin kolay kolay göremediği resimleri görebilen bir kadın değilim. Hiç düşünmedim bütün bu olanların nedenini. Bazı tanıdıklar ağızlarının içinde birşeyler söylediler, cesaret vermek ister gibi ellerimi avuçlarının içine alıp sıktılar. Oğlum yine de öldü der gibiydiler. Hiçbir şey anlamadım, anlamak istemedim. Gölde boğulmadıysa oğlum, nerede öldü? Nasıl? Hangi selvinin altında yatıyor? Yoksa bir selvi bile yok mu ayakucunda? Belki tek tek sorsam anlatırlardı. Sormadım. Bilmek istemedim.

Ben kendimi oğluma bırakmıştım. Çağlayarak akan birnehirdi o, beni nereye götürürse giderdim. Çok küçük şeyler istedim ondan, hepsi yine onun içindi. Kendini üsütmesin, fazla yorulmasın gibi. Gittiği yerlere, yürüdüğü yollara hiç karışmadım. O doğruyu bulurdu, emindim bundan. Yanımda oğlum varken yaşamaktan korkmadım. Gözlerinin arkasında birikenleri sormadım. Çünkü akşamları kareli örtülü masamızda yemek yerken, oğlumun bakışlarında Adabey'in engin bakışlarını bulurdum. Huzurla dolardı içim. Adabey gibi geniş içi oğlumun derdim. Onun gibi duygulu, inatçı, onun gibi yumuşak ama kararlı...

Şimdi bu yaşlı ve hasta vücudumla yalnız kalmışsam, şimdi pencerelerde onun yolunu gözlüyorsam, odasını hep hazır tutuyorsam dönüşüne, aydan ve kavak seslerinden korkuyorsam, yıllardır eskimişsem böyle kurulmayan bir saat gibi, evimiz köhneleşmişse, harap olmuşsa, ondan başka hiçbir şeyi düşünmüyorsam; bu Mansur'un üstünde koştığı yollar sonsuzluğa açıldığı içindir. Ben böyle iyiyim. Güvenemediğim, içimi huzurla, onurla doldurmayan başka türlü bir Mansur olacağına yanımda, hiç olmasın isterim.

Köylüler oğlumu görmediklerini söylediler. Birkaç delikanlı o gün göle gelmişler, yüzmüşler, sandalla açılmışlar. Oğluma benzeyen birini hiç kimseler görmemiş. Başım dimdik, oturdum çarpık ayaklı bir iskemleye, kollarımı masaya koydum, bir orta kahve söyledim. Yavaş yavaş büküldü başım. Eğilmek değil, anıların rüzgarından bükülmek. Adabey'le balık tuttuğumuz zamanları hatırladım. Göle baktım. Sazların arasında duran kayığımızı çözüşümüz, gölün ortasına kürek çekişimiz... Mansur'un kendini kayığın tahtalarına vuran balıktan korkması... gülüşlerimiz...

Oğlumu gölden başka bir yerde aramadım. Adabey'i tanıyanlar biraz ondan sözettiler. 'Büyük adamdı' dediler. Onları anladım. Başka türlü bir adamdı demek istediler. Ulaşamadığımız, büyüklüğünden ve bakışlarından ürktüğümüz, saygı duyduğumuz bir adamdı. Hepsine teşekkür ettim. Göl kenarındaki istasyona doğru yürümeden önce, Adabey'in yanına gittim. Süslü taşlar istemezdi başucunda. Herkes gibi yabancı otların, sarmaşık güllerinin, böğürtlenlerin arasında, bir selvinin gölgesinde uyuyordu. Adabey'e hiçbir şey söylemedim. İstasyona gittim, trene bindim. Sanki eve gidince oğlumu yatağına uzanmış, yine okuyor bulacaktım. Ama demiryolu uzadıkça, tren tünellere girip çıktıkça, belki bugün gelmez dedim. Yarın gelir. Hep bekledim. Bugün, yarın, öbür günler. Yıllar geçti...

Sen şimdi uzaklarda bir yerlerdesindir oğlum. Beni unutmamışsındır. Sen büyük düşüncelere, büyük duygulara yakışırsın. Ana kucağına sığınıp gözlerini dünyaya kapamak sana yaraşmaz. Bir gün işin biter, yüzün ışık ışık, yüzün sevinç içinde bana dönersin.

Şimdi böyle odalarda sofalarda, dolaşıyorum bütün gün. Ara sıra bahçeye çıkıyorum. Kuru otları, dökülmüş yaprakları topluyorum cılız çiçeklerin arasından. İçeriye giriyorum, Mansur'un kitaplarını karıştırıyorum. Adabey'in resimlerine bakıyorum, yazdıklarını okuyorum. Öğleden sonraları biraz okumak istiyorum. Uzanıyorum kanepeye. Her tren geçişinde yola bakan pencereye koşuyorum. Ben kalan yıllarımı bu bekleyişe adadım. Yorgun kalbimin bu dönüşü dayanamasından korkuyorum.

Karlı bir kış gecesi gelecekmiş gibi herşey. Sıcak yaz günlerinde kalbim daralıyor, ümidim azalıyor. Karlı bir kış gecesinde, beklemediğim bir saatte, trenlerin yollarda mahsur kaldıkları bir zamanda gelecek. Kapıyı açınca fırtınanın sesi dolacak içeriye. Saçlarında birikmiş karlar... "Dondum anne!" diyecek. "...Isıt beni..." Eğer hasta kalbim, oğlumun saçlarının üzerinde karlarla, Adabey'e benzeyen boyu ve gülüşü ile içeriye girişini görmeye dayanırsa; ben bu son mutluluğumla göçmezsem bu dünyadan, durduğum yere yıkılmazsam, hemen ısıtacağım oğlum. Temiz pijamalarını ellerimle giydireceğim. Sıcacık bir çorba yapacağım ona. Sobanın yanındaki koltuğuna oturtacağım, bebeklik battaniyesini sereceğim dizlerine. Küçük gelecek battaniye, ayakları açıkta kalacak. Ellerimle ısıtacağım ayaklarını, içimin bütün ateşiyle. Oğlum gülecek. "Bu battaniye hala duruyor mu anne?" O çorbasını içerken, sobadan kor çekeceğim mangala, ayaklarının dibine koyacağım. "Isındın mı oğlum" diyeceğim. Gülecek, "Bir çay olsa nasıl da içerdik değil mi anne? diyecek, içim yıllardır sıcak, ama olsun, kar diz boyu dışarıda..." Ben çok yaşlanmış, ufalmış olacağım. Çay getireceğim oğluma, o güçsüz vücuduma sımsıkı sarılacak, geniş

göğsünde kaybolacağım.

Yıllardır onun dönüşünün hazırlıklarını yapıyorum böyle. Bir yaz gecesi sabaha karşı gelirse ne yapacağımı şaşırım. "Zayıflamışsın oğlum, diyeceğim, solmuşsun, süzölmüşsün..." "Hayır anne, diyecek, ben de yaşlandım senden ayrı geçen yıllarda."

Nerede olduğunu, bunca yıl ne yaptığını, niye beni hiç aramadığını sormayacağım. Çok sevineceğim dönüşüne, kalbim dayanırsa. Bir de "Artık gitme!" diyeceğim fısıltıyla. Sansız gecelerde çok korktum.

Gel artık oğlum... Kavaklar ıslık çalıyor bak, yalancı kavaklar. Ay, şu kalın perdelerden bile sızarak bana bakıyor. Çok korkuyorum. Kavaklar uğulduyor, ay, bana bakıyor.

MOZART'IN SON ZARTI

"O zamanlar yalancının biriydim ben. Buna mecburdum. Yalanlarım da olmasa yapayalnız kalırdım. Arkadaşlarım güzel, akıllı kızlardı. Ama ben onları yalanlarımla büyülerdim. Bensiz yapamazlardı. Uzun ve yalnız gecelerimize yalanlarımın renkli, büyülü güzelliğini taşırdım. Aslında yalancı sayılmam, değilim. Yaşamak istediklerimi, yaşamışım gibi anlattım sadece. Hepsi o kadar."

Sıcak bir yaz günü, güzel giyinmiş hoş bir kız, yıllar önce tanıdığı biriyle karşılaştı. Yorgun görünen bu eski arkadaşın ilk sorusu, "Hala Mozart dinliyor musun?" oldu. Çok zaman geçmişti aradan. Şebnem, yıllar öncesinin o duru, heyecanlı, on yedi yaşındaki kızı değildi artık. Asil ise dağılmış, çözülmüş, kendini toplamaya çalışıyordu yıllardır. İkisi de sevinç duydular bu rastlantıdan. Anlatacak çok şey vardı, bir-

likte sevinecek şeylerse pek az. Cennet çay bahçesinde oturdular. Hava çok sıcaktı ama, oturdukları masa bir akasya ağacının gölgesinde, serindi. Eski dostlukları, anıları gibi serin, ferah...

"Benimki doğruları süslemektir aslında. Ya da gerçekleri hayallerin içinde eritmek. Annemin bir Alman'la, babamın bir İzmirliyle evlendikleri doğrudur. Almanya'da oturdukları da. Beni çok sevdikleri, paylaşmadıkları yalandır. Gerçeği tersine çevirdim. Olmasını istediğim gibi söyledim sadece. Babam anneme gönderirdi beni; annem babama. Ben-sizliği paylaşmadılar. Şimdi bu yalan söylemek midir, hayallerini yaşamışsın gibi anlatmak yalan söylemek midir? Yalan olmalı. Çünkü hayaller de yalandır Asil. Değil mi?"

Yıllar insanı nasıl da değiştiriyor. Şebnem sigaraya başlamış, yarı çocuk, yarı kadın hali yok artık. Asil'in gözlelerinden yorgunluk akıyor. Onlar yıllar önce iki sevgili değildiler. İyi iki arkadaşlar sadece. Küçük küçük, tatlı anılarla beslenen bir dostlukları vardı. Bunu unutamadılar.

"Kızların hepsi sana aşıktı. Ama sen yalnız benimle konuşurdun. Oysa ben onlar gibi güzel değildim. Beni kıskanırlardı. Bu çok güzel birşeydi. Çünkü sen yalanlarımdan bile ulaşılmazdın.

Geceleri Avrupa'yı anlatırdım onlara. İspanya'ya gittiğim yalandır. Madrid'i hiç görmedim. Viyana'yı, Roma'yı, Paris'i de. Ama yine de Loire nehrinde yüzen kayıkları, Eyfel kulesinden görünen Paris'i anlatırdım. Londra'yı görmüş kadar bilirim gibi gelirdi bana.

Üvey babam için avukat demiştim. Traktör fabrikasında

çalışıyordu aslında ve ne kadar ayyaş olduğunu anlatsam inanmazsın. Anneme hep öğretmenliği yakıştırdım. Hayalimdeki anneme, olmasını istediğim anneme. Yumuşak şefkatli bir kadın olmasını ne kadar isterdim. Babamın beni çok sevdiği, her hafta sinemaya götürdüğü de yalandı. Sinemaya ilk kez arkadaşlarımla gittiğimde on altı yaşındaydım ama hiç belli etmedim.

Çok yalnızdım Asil. Hele ilk günler öyle yalnızdım ki, delireceğim sanıyordum. Uydurduklarım benim yalancı dünyam oldu. Beni yalnızlığımdan kurtaran, gözlerimi kapar kapamaz gittiğim ve mutlu olduğum dünyam. Bir yılbaşı gecesi, beş altı kişi kalmıştık. Herkes ağlamaklıydı. İlk kez o gece uydurduklarımı kızlarla paylaştım. Sevindirdim hepsini, neşelendirdim. O yılbaşı gecesini Paris'i bir hafta sonu tatilini. Sonra Venedik ve gondollar ve diğerleri... Onların da yaşamak istediklerini anlattım."

İstanbul kocaman bir kazandı kaynayıp duran. Denizden geçen gemiler Şebnem'in hayallerine gidiyorlardı. Hafif bir esinti çıkmıştı. İstanbul uzansalar avuçlarındaydı ikisinin de. Asil'in yıllar önce ürpererek seyrettiği o güzel yüz, artık zor seçilir olmuştu, saflık, duruluk kalmamış. Asil'in gözlerinin çevresinde hakedilmemiş acıların çizgileri. Evleri Şebnem'in okuduğu yatılı okulun tam karşısındaydı. Bir kaç yıldan beri yüksek duvarların, tel örgülerin, parmaklıkların arkasında, gökyüzünün ve özgürlüğün uzağında olduğu için, Şebnem'in mezun olmasına üç dört ay kala tanışmışlardı. Asil uzun zamandır karanlıkta kalan gözlerini güneşe alıştırmak için baharla birlikte balkonda oturmaya başlamıştı. Okulun bahçesi balkondan olduğu gibi görünüyordu. Oradaki kızların neşelerini, yaşama sevinçlerini seyrediyordu, geceleri oturup

yıldızlara bakarken, yataklarında gülüştüklerini duyar gibi oluyordu.

"Hala Mozart'ı dinliyor musun Şebnem? Beethoven'i, Bach'ı, Vivaldi'yi? Ah, Şebnem seni hiç unutmadım. Ne zaman bir yerden bir melodi gelse kulağıma, aklıma sen gelirdin. Bir cumartesi günü, öğleden sonra balkonda kitap okuyordum. Bir müzik sesi duydum, okulun bahçesinden geliyordu. Yanılmıyorsam Ayışığı Sonatı'ydı. Bahçeye baktım, seni gördüm. Bir banka oturmuştun, yalnızdın. Kolların iki yanına açık, gözlerin kapalı, müzik dinliyordun. Seni ilk kez o zaman gördüm. Altında oturduğum çam ağacının gölgesi üstünü tamamen örtünceye kadar seni seyrettim."

Hafif bir rüzgar Şebnem'in hala ipeksi saçlarını uçurdu. Asil bir avare gibi bakıyordu ona. Çok eski günlerden kalma ılık duygular sarıyordu içini.

"Aslında diğer kızlar da mutlu sayılmazlardı. Ama sevilmediklerinden emin değildiler hiç olmazsa. Üstelik güzeldiler. Onlardan farklıydım ben. Daha da farklı olmalıydım. Ben itilip kakılmış, sevilmemiş, istenmeyen kız, her gece Kırkıncı Senfoni'yi, Bahar Ayini'ni, Küçük Bir Gece Müziği'ni giderek hızlanarak, saçlarımı savurarak, düşsel bir piyanoda çalardım. Ne zaman hakaret edilse bana, bağırılrsa, itilsem yine, istenmesem, kovulsam, duymamak için böyle yapardım. Annemle babam kavga ederlerken bir de. Sonunda ayrıldılar, bir süre kalabildim yanlarında, sonra ninemin yanına gönderdiler. Ninem Kocamustafapaşa'da küçücük bir evde otururdu. Onu hep beyaz başörtüsü ve burnunun ucuna düşen gözlükleriyle uyuklarken hatırlarım. Beni bir tek o sevdi. Tertemiz çarşaf sererdi yatağıma. Ağır işitirdi. Bu

yüzden ninemin ağlayarak zavallım diyerek geçen bir yağünümde bana aldığı küçük radyomu sonuna kadar açarak klasik müzik dinleyebilirdim. Kimsenin sevmediği bir şeydi bu. Ben severdim, hala seviyorum. Cumartesi sabahları tek başıma konsere gidiyorum. Broşürleri, gazetelerdeki, dergilerdeki yazıları biriktiriyorum. Bir gün büyük bir arşivim olacak. Belki yazılar da yazarım ilerde, kimbilir?

Bir sabah ninem uyanmadı. Güneş doğmadan kalkardı oysa. Çok şaşırılmıştım. Dürttüm onu, omuzlarından sarstım. Başı yana düştü, ağzı açıktı. Ellerini tuttum, buz gibiydi. Saatlerce ağladım. On beş gün komşular bana baktılar. Sonra nihayet annem geldi. İlk iş olarak ninemin bütün eşyalarını eskicilere sattı. Koltukları, perdeleri, komodini, buzdolabını, yorganları, tencereleri bile. Bir kol saati vardı ninemin. "Ben ölürsem bu senin" derdi. Anneme söyledim, güldü ve kendi koluna taktı. İki takım çarşafı yatılı okulun yolunu tuttum. Ninemin bir saraylı olduğu, padişah sülalesinden gelen çocukları büyüttüğü, her gece, sarayda geçen hayatını bana anlattığı yalandı. Hepsi yalandı.

Ben yalancıydım Asil. Bütün anlattıklarım yalandı. Kızlar belki biliyorlardı yalan olduğunu, belki bilmiyorlardı. Yüzüme vursalardı bütün bunların yalan olduğunu, bir daha hiç anlatmazdım. Ben kendim için uyduruyordum bütün bunları, onlar için değil ki... "Anlat Şebnem, derlerdi, hadi, bira bahçelerini, gondolları, köprüleri anlat. Hadi Şebnem, nazlanma, anlat!"

Şebnem o sade giyinen, uzun saçlarını kulaklarının arkasından geçirip omuzlarına bırakan, yanakları gamzeli şirin kız değildi artık. Yaptığı makyaj, gözlerindeki hüznü sakla-

maya yetmiyordu. Asil geçmiş zamanın görkemli kutusunu karıştırıyor, küçük, tatlı hatıralar, sevinçler bulup çıkarıyordu.

"Bir gün seni okuldan çıkarken gördüm. Hemen fırladım evden, seni izlemeye başladım. Bir pastanenin önünde durdun önce. Uzun uzun pastalara baktın. Sonra caddeye çıktın, yavaş yavaş yürüyordun. Yanına geldim, merhaba dedim sana. Önce şaşırdın, sonra tanıdın beni, o gün birlikte gezdik hatırlarsın. Sonra, her cumartesi izinlerinde arkandan geldim. Birlikte gezdik. Sen kendini çirkin buluyordun. Sana olan ilgime bir anlam veremiyordun. Oysa ben senin çekik gözlerini, gamzelerini, omuzlarına bıraktığın kumral saçlarını çok seviyordum. Sana dair birşeyler büyüyordu içimde. Tam söyleyecek gibiyken, senin iznin bitiyordu, gidiyordun. Böyle günlerin akşamlarında ben balkonda oturup odanın pencerelerine bakıyordum, seni düşünüyordum. Buna aşk denir miydi, bilmem. Ama öyle bir şeydi işte."

"Seni hiç unutmadım Asil. Çok arkadaşım oldu. Ama seninle olan dostluğumuzun tadını kimsede bulamadım. Ne kadar da kısa sürdü oysa arkadaşlığımız. Bir kaç kez buluştuk seninle, toplansan hepsi on saat. Müzikten konuşurken geçip giden güzel saatlerimiz... Yok işte artık öyle güzel saatler, arkadaşlıklarımız, hatta gençliğimiz, çocuksuluğumuz..."

Üniversitede okuyorum, bir yandan da çalışıyorum. Bir ailenin iki tatlı çocuğuna bakıyorum. Dokuz yaşında bir oğlan ve beş yaşında bir kız. Çok tatlı şeyler, bir görersen... Onlarda kalıyorum. Yatılı öğrencilikten yatılı bayanlığa geçtim yani. Şimdi okul tatil, adadayız. Ah, adadaki hayat nasıl güzel, bir bilsen. Çocukları da çok seviyorum. Her gece onlara masal

uyduruyorum. Bildiğim bütün masallar bitti. Ama ben yeni bir tane anlatmadan bir türlü uyumuyorlar. Anlat Şebnem abla diyorlar. Kanadındaki büyü tüyü kaybeden kuşu anlat, binbir renkli çiçeği koklayınca gözleri açılan kör prensi anlat. Hadi Şebnem abla! Son bir tane, hadi..."

Yorgunluk hep vardı Asil için. Yaşamak çoğu zaman bir yorgunluk oluyordu. Gözlerini bir yumsa yüzyıllarca uyuyabilirdi. Ama onun uykuya kanmazlığı başkaydı. Aç susuz ve uykusuz geçen uzun günlerden geliyordu bu yorgunluk. Asil böyle bir hayatta, her kederden payına düşeni hisseden bir insanın mutlu uykular tadamayacağını bilirdi. Yorgun Asil Şebnem'i görünce dinçleşmişti, zamanın çok gerilerine gidip o küçük dostluğun eski anılarını hatırlamış, neşelenmişti.

"Seninle olmayı hala seviyorum Şebnem. Sen bana yeni bir hayatın umutlarını hatırlatıyorsun nedense, başka güzellikleri. Gerçeğin ne kadar acı da olsa, sen yalanlarınla güzelsin. Bana da yalanlar uydur hadi, yalan olduklarını bile bile inanayım. Çünkü sen Şebnem, sen olmayansın. Olmayacak olansın. Yillardır umutlu güzel bir söze hasretim, yalan da olsa..."

Şebnem gitti. Belki bir çarşamba günü gelebileceğini söyleyerek. Asil, uzun uzun baktı arkasından. Her on beş günde bir, Şebnem'in izin günü olduğunu söylediği çarşambaları Cennet çay bahçesinin yolunu tuttu. Kollarını masaya koydu, Şebnem'i bekledi. Zaman zaman yağmur yağdı üstüne, aldırmadı, üşüdü, hastalandı, yine de Şebnem'i bekledi.

"Şişli'ye taşındım. Yazı çok güzel geçirdim. Güneye indim, tekneyle gezdim. Bir şirkete girdim, bir arkadaşımın ev

tuttuk, çok mutluyum. Müzik seti aldım. Bugünlerde Debussy'ye taktım, hep onu dinliyorum. Konserlerde topladığım broşürler öyle çok oldu ki, bir görsen. Arkadaşım çok iyi bir kız. O da klasik müzik sevmiyor, herkes gibi. Ama önemli değil. Müzik setimin kulaklığı da var. Bir evim var artık. İlk defa bir evim oldu benim. Annemin yanında kalırken üvey babamdan çok çektim. Annem beni hiç korumazdı. Odam yoktu, salonda yatardım. Her an uyanmaya, kaçmaya hazır, her an tetikte. On dört yaşında ve daha büyük gösteren bir kızdım. Elbiselerimle yatmak alışkanlığını edinmiştim. Kırmızı suratlı, ayyaş' üvey babamla bir gece boğuştum ve yanlarından kaçtım. Babamın evi de benim evim olmadı. Üvey annem beni istemedi. Çok kalamadım.

Liseden mezun olduğumda on sekiz yaşındaydım. Yanlarına istemediler, önce arada bir yazdıkları mektuplar, sonra gönderdikleri paralar kesildi. Binlerce mektup yazdım belki ikisine de. Adreslerinde bulunamadı yazısıyla geri geldi bütün zarflar. Artık vazgeçtim aramaktan. Öldüler mi, kaldılar mı bilmiyorum. Hem artık hiç önemi yok.

Evimiz giriş katı; ama çok sevimli, kutu gibi. Pencerenin önündeki koltuğuma oturuyorum, arkadaşşıma fal bakıyorum. Güzel şeyler uyduruyorum ona da. Sonu ferah yollar, yüreğine ay doğmalar filan. Bazen nazlanıyorum, Hadi Şebnem, diyor arkadaşşım, bir falıma bakıver allahaşkına!"

Yaşlanmış, yorgun ve kırık bir Şebnem'di bu. Saçlarını kestirmiş kulağında taşlı küpeler kocaman. Uydurdukları bir fincana sığacak kadar küçülmüş... Asil bu kez Şebnem'le birlikte olmaktan sevinç duyamadı. İçi bir tuhaf oldu. Rüya ve güzel yalanlar bitmişti işte. O, yalancı Şebnem'i seviyordu.

Yalanlarının sınır tanımadığı Şebnem'i. Hafif bir yağmur başladı. İstanbul'un üstüne sis indi, Kız Kulesi görünmez oldu.

"Sen uydurabildiğin kadar vardın Şebnem. Ne olmuş sana böyle, çok solmuşsun. Gülünce yuvasına gömülen çekik gözlerin nerede? Gamzelerin yok. Kaybolmuş. Bana hayallerini anlatacaktın, sanki gerçekmiş gibi ürpererek dinleyecektim. Keman resitalleri verdiğini, yaptığın söyleşileri anlatacaktın. Gazetelerdeki resimlere sen varmışsın gibi bakacaktık birlikte. Yalancı Şebnem olacaktın. Çıktığın turneleri anlatacaktın bana..."

Sis artmıştı iyice. Deniz çalkalanıyordu. Ağaçlar yavaş yavaş çıplak kalacak, karla yüklenecekler sonra, bembeyaz karla. Sonra yine bahar gelecek. Şimdi kimselerin uğramadığı bu bahçe aşıklarla dolacak.

"Turneye çıkıyorum tabii. Ama yılda bir iki defa. Fazla gerici yerlere de gitmem. Yakın yerlere giderim, en fazla on beş günlüğüne. Sahne giysilerim de eskidi. Üç tane tuvaletim var. İki tanesini Beyoğlu'nda Madam Hayganuş'a diktirdim, üçüncüsünü satın aldım. Biri beyaz. Yazın giyiyorum daha çok. Göğsüme kırmızı bir gül takıyorum. Sahici gül. Kırmızı bir bant doluyorum saçlarıma. İkincisi mavi, etekleri kat kat. İlk aldığımda çok havalıydı, şimdi eskidi. Üçüncüsünü bu işleri bırakan bir kadından kelepir aldım. Toz pembe. Pembe de bir tüyüm var, boynuma doluyorum, arkadan sallandırıyorum. Günün en sevilen şarkısına geldiğimde, en hatırlı müşterinin önünde diz çöküyorum, yavaş yavaş tüyümü çözüyorum boynumdan. Şarkımı bitirdiğimde bir elimde mikrofon, bir elimde tüyüm oluyor. Alkış başlayınca iyice kapanıyo-

rum dizlerime, selam veriyorum, sahneden t y m  sürükle-
yerek çıkıyorum. Çok kirlendi yerlerde sürüklenmekten ama
yıkarsam bozulur diye korkuyorum. yeni bir tuvalet yaptıra-
cağım. Gümüş rengi pullarla kaplı. Dirseklerime kadar lame
eldivenler giyeceğim. Adımı da denizin kıızı olarak değiştire-
ceğim. Geceleri düşsel bir piyanoyu çaldığım zaman kızlar
g l ş rlendi. Bana Mozart'ın son zartı derlerdi, kızmazdım.
şimdi arabeskin krali esiyim. Ne yaparsın, hayatı ben de bu-
rasından yakaladım. Ama konsomasyona çıkmıyorum inan.
Programım bitince bağlasalar durmam. Hemen evime
koşarım, sabaha kadar müzik dinler, öğleye kadar uyurum.

Bir gün bana gel Asil. Korkma seni sıkmam. Müzik dinle-
riz. Güzel yalanlar uydururum senin için. Daha büyük hayal-
ler kurarım. Mesela Amerika'yı anlatırım, güzel g zly  ocuk-
ları.  ekik gözlerimin yalanlarında kaybolursun. Anlat şeb-
nem dersin. O güzel günlerimizi anlat,  amlıklarda yanyana
yürüdüğümüz, Mozart'tan, Rossini'den, Chopin'den s zet-
tiğimiz günleri anlat. Ne olursun anlat, hadi..."

SU

O sonsuza kadar uzanıyormuş gibi görünen kahverengi, susuz, ölü güneydoğu kasabasına denizin kokusunu en çok getiren aile bizdik. Hele babam, ne kadar insancıl bir yabancıydı oralara derin mavi gözleriyle. Güneydoğunun tanımadığı, bilmediği bir çoşkunun rengiydi mavi. Bakışları bu sonsuz ve susuz düzlüğü kucaklıyordu. Saçlarından deniz kokusu yayılırdı. Bu koku bir kıraçlığın büyüttüğü insanları şaşkına çevirirdi hep, ılık kum ve yosun gibi.

Kasabalılar için babam, garip kokusu ve bakışları yüzünden hep bir yabancıydı. Susuzluğun yarattığı rahatsız duygular içindeydi. Dudaklarında küçük bir gülümseme, düşünür dururdu. Kararlılık, güven yüklüydü yüzü, ince ve canlı çizgileriyle bir deniz çocuğu. Oralılar; bu kuru toprağın insanları hep birbirlerine benziyorlardı solgun ve kederli. Ba-

bama isim koyamadıkları bir insan, hatta bir yaratılmış gibi baktılar. Ama büyüttüler de bir tanrı gibi ve sevdiler. Çünkü o, suyun peşindeydi.

Beyaz bir kadındı annem. Ulu bir nehrin durmaksızın suladığı ovalarda doğmuştu. Oraların insanları sağlıklıdır, diridir. Hayat akar çeşmelerden. Nehir insanlara bereket taşır. Bazen köpürür, bembeyaz olur, bütün ekinleri ellerinden alıp denize götürür. Bazen bir kenarda kendi kendine oynayan bir çocuk gibi sessiz sedasız akar. İşte o deli nehrin hayat verdiği bir kadındı annem. Güneydoğu'nun biteviye karanlığına geceleri, inci dişleriyle ışık saçardı. İnsanın gözlerini alan bu ışık, babamın kokusu kadar şaşırtıcıydı. Rahat, sakin bir kadın değildi. Mutlu bir hareket vardı onda, hayat iksirini aldığı o deli nehir gibi.

İnsanın yüzüne çıldırıcı bir boşlukla bakan kadınlara anlamadıklarını bile bile birşeyler anlatır dururdu. Babamın dudaklarında hep aynı gülümseme. Annem aldırılmazdı, yüz ke-re bin kere baştan anlatırdı. Ama kadınlar... Güneydoğunun o tarifsiz soluk rengini almış kadınlar yüzlerinde insanca bir bıkkınlık ve sefalet ile dinlerlerdi ve çorak toprakları tırmaklamaya giderlerken çalışmak onların üstünde insana özgü bir iş olmaktan çıkar, çirkinleşirdi.

Kadınlar annemin en çok saçlarına bakarlardı. Sanki su yürümüştü bunlara, fidan tazeliği içinde saçlar... O konuşurken gülerken, bir camı açıp odayı havalandırırken yüzüne bir pembelik yayılırdı. Bana öfkelenip bağırırken de öyle. Bir coşkuydu onun varlığını kuşatan yaşama sevinciye dolu.

Tek katlı bir evde otururduk, bütün yabancılar gibi. Cennet bir adaydı oturduğumuz yer, dört tarafı uçsuz bucaksız ölü

topraklarla çevrili. Bu adada herşey vardı. Çiçekler, ağaçlar, havuz. Evlerin balkonlarında sarmaşıklar, bahçelerde kame-riyeler. Güneş yabancımızdı. Bu gölgeler, bu ılık hava bizim içindi. Böyle bir cennette oturan yabancılar, bizler; yaşadığımız güzelliklerden alabildiğine yararlanırken, uçsuz bucaksız topraklara bakarak onlardan olmadığımızı söylüyorduk. Üzerimizde bütün ayrıcalıkları elde etmiş ya-bancılarının rahatlığı vardı. Toprak, güneş, yılanlar bizim değildi ama burada oturmakta inat ediyorduk. Suyla beslen-diğimiz yerlerde, memleketimizde eziliyorduk çünkü, hiç bir üstünlüğümüz yoktu. Bunun acısını çıkarmak için yabancı olmayı kabul etmiştik. Su olan yerlerde bizi kimse umursa-maz, ama burada bir saltanatı yaşıyorduk. Uygardık biz. Çeşit çeşit yemeklerle sofralarımızı donatırdık. Okula giderdik. Bu kuru, ama her anlamda kuru insanların üstünde bir hayati abarttıkça abartıyor, bu yüzden heyecanlı ama eğreti yaşıyor-duk.

Babam doğanın bu adaletsizliğini insanca bir adalet duy-gusuyla gidemek için uğraşıyordu. O denizin çocuğuydu, kumlar kule, deniz kabukları oyuncak. Annem bu susuzluğu kavramakta güçlük çekiyordu. Onun doğduğu ovalarda in-sanlar sağlıktan, temizlikten nasiplerini alırlar. Bereket on-ların her mevsim oynadıkları bir oyundur. Oysa Güney-doğuda su, herşeyi altına çevirecek bir tılsımdır, Kur'an yap-raklarıyla yanyanadır. Ama susuzluktan söz edilmez. Parça parça çatlayıp kurumuş toprağı kendine getirip, bir bereket duası ruhunu havaya doldurmak, doğanın azizliğine kalmıştır.

İşte bu nimet babamın yüzünü güldürecek yada acıyla dol-duracak bir uğraştı. Her sabah olduğu gibi yine çayını

yarım bıraktı. Kahvaltıda pırıl pırıl bir bardakta yarım bir çay bırakmak çok hoşuna giderdi. Annem her zaman çayını bitirmesini söylerdi ona. Aslında bilirdi de, babam gülecek ve çayını içmemekte inat edecek. Hep böyle olurdu. Her gün söylense de eskimeyecek aşk sözleriydi bunlar. Annem başka şeyler de söylerdi ve ben anlardım ki, babam bu sözlerden başka bir anlam çıkarıyor.

Cennet adanın balkonlarından her sabah taşan radyo sesleri içinde ütülü pantolonuna bir şey dökülür korkusuyla dizlerine serdiği peçeteyi katlayıp masaya koydu. Gözlerinde bir başka derinlik vardı. Susuz düzlükte bakışlarını bu kez daha uzun gezdirdi, topraklar bu bakışları kucaklayamadı, boydan boya çatladı.

Annem her sabahgölüşünde muzip bir çocuk ifadesi, vücudunda derin bir kadınlıkla babamı bahçe kapısına kadar geçirirdi. Gözlerimin önünde o aşkı her sabah besliyorlardı böyle. Babam kapının yanında derin bir nefes alır, sarmaşıkları okşardı. Ben yaramaz bir kedi gibi balkon demirlerinden ayaklarımı sallardım. Babam, annemi üzmememi söylerdi bana, bunu yapamayacağımı gözlerimde derin bir kararlılıkla belli ederdim. Beni sevmeyeceğini söylerdi bu kez de babam, vaadlerde bulunurdu. İsteksizce kanmış görünür, babamı öperdim, o uzaklaşırken annem radyodaki şarkıya eşlik ederek masayı toplardı.

Biz, bu güneydoğu kasabasının yabancıları, severdik bu kıraçlığı. Öğleye doğru hayat dururdu. Böcek seslerinden başka çıtırtı duyulmaz. Bu saatlerde herkes uyurdu. Güneş uyuştururdu her yanımızı, ne kadar direnssek de gözlerimiz kapanırdı. Aevli bir suydu güneş, damarlarımızda dolaşır,

bizi uykuya çağırırdı, yenilirdik. Bahçelerde, kameriyelerin altında yüksek ayaklı sedirlerde uyurduk. Akşam olmaya yüz tutarken evlerde yeni bir telaş başlardı.

Gün boyu heyecanla beklediğim tatlı geceler... Bu ılık gecelerin hatırı için öğleden sonraları uslu durmaya razıydım. Hafif bir rüzgar çıkardı, artık damarlarımızda deli gibi akan kan durulurdu. Kuruyemişler yenilirdi, leblebiler, fıstıklar. Büyüklerin kendi alemlerine daldıkları saatlerde saklambaç oynardık. Karanlıkta gecedен daha kara gölgeleri sobelemek. Oyundan sıkılınca annelere yakın bir yere gider, denizi düşünmeye çalışırdım. Babamın denizlerini, büyük mavi bir su. Mavi su. Mavi. Büyük mavi sular varken babam niye suyun peşindeydi? Kafamda bir sürü soru dolaşırdı. Sular, denizler ve İstanbul.

Nasıl bir yerdі İstanbul? Bağdat gibi bir masal şehri mi? Kaf Dağı'nın ardındaki şehir o mu? Orada masallarda olan herşey olabilirdi. Balık, duman ve deniz kokarmış, gemiler varmış, otobüsler, binlerce insan varmış. Başka şehirler de vardı. Kar ve çam kokulu Bursa; üzüm kokulu sıcak İzmir. Ankara ağırbaşlı bir şehirdi, masal tarafı yoktu bizim için. Büyük şehirlerden sözedilirken ben, gidip gelip yürüttüğüm leblebilerim cebimde, iyice yerime yerleşir, anlatılanları dinlerken, bir varmış bir yokmuş ülkelerinde kaybolurdum. Bu hikayeler uzun, sıcak güneydoğu gecelerine bir meltem serinliği getirirdi. Hikayeler bitip, derin bir nefes aldıklarında hepsі düşüncelere dalarlardı. Herşeye rağmen bütün saltanata, ayrıcalıklara rağmen, hepsinin o şehirleri özlediklerini anlardım.

Babam o sabah bahçe kapısından gözleri dalgın, hareketle-

ri biraz ağır çıktı. Annemin doğduğu ovaları düşündüm. Hava bile ıslak olur oralarda, en sıcak yaz sabahlarında bile çimenlerden bir buğu tüter, kıvrıla kıvrıla akan nehrin iki yanında boy veren ekinler hasat zamanı bayram sevinciyle toplanır! Oysa güneydoğu'da hasat zamanı sevinci yoktu. Babam su için evden çıktı o gün yine. Su... Uygarlık, gülümseme, yaşamak, bereket suydu. Mezopotamya, Dicle ve Fırat arasında. Türlü türlü sularla beslenen Yunan. Nil nehrinin suladığı ovalarda Mısır. Su neredeyse, hayat oradaydı. Babam kıraç toprak insanların yüzlerinde bereket sevinci görmek istiyordu, damarlarında kan. Kadınların soluk yüzlerinde renk. Uygarlık gelmek için su istiyordu.

Bu kez biraz sıkıntılı gitti babam. Annem çayını bitirmesini söylemedi. Ağustos güneşi donuk bir portakal gibi duruyordu gökte. Babam dalgın, annem gülümsemiyor. Ben, suyun kuruduğu bir havuza bakıyordum, annem bahçe kapısında uzaklaşan babamın arkasından bakıyordu.

Bir gariplik vardı havada, güneşte. Bir şeyler olacak.

Herkesin uykuya yenik düştüğü saatlerde, tanımadığım bir adam geldi. Annem dimdik ama gözleri yaşlı, o adamla birlikte gittiler. Ben karanlıkta kaldım, korkuyla bekledim, havuz iyice kurudu. Yeşiller kaldı yalnızca çizgi çizgi. Hiç kıpırdamadan oturdum.

Annem döndü. Güneş batıyordu bir taraflarda, alacakaranlık oluyordu. Yüzünün yumuşak çizgileri yerini bir acının keskin direncine bırakmıştı. Büyük sandıklara babamın kitaplarını yerleştiriyordu. Üstüste, yanyana yığıldıkça kitaplar annem çözülüyor, eriyordu. Gitmem! diye bir haykırış

koptu içimden. Annem bana baktı, sustum.

Sonra yolu koyulduk. Babamın upuzun, deniz kokulu vücudu yaş ağaçtan bir tabutta, annemin doğduğu ovalara, bir nehrin durmaksızın suladığı ovalara doğru ilerlerken; Güneydoğu gittikçe geride kalıyor, o kuru, sıcak havanın yerini bir ağaç kokusu, bir su kokusu alıyordu.

SİLENTIUM

Bu uzak denizlerin ortasında her kış unutulmuş, yaşlı, yorgun ve kırgın bir kadın gibi kambur, ağacı kıt, bağlarının çoğu sökülmiş yalnız adaya; eski bir gemi uğrardı arada bir. Havanın lodos olmadığı zamanları seçerdi. Ayaklarını sürüyen bir dilenci tavrıyla yanaşırdı isteleye, bıkkın, isteksiz. Böylesine soğuk ve rüzgarlı bir havada, uzaktan görünüşüyle alabildiğine ürkütücü bu adada işleri olduğu için huzursuz üç beş yolcu inerti gemiden. Adanın iyice soluk renginden ve yalnızlığından ürpererek, binlerce yıl öncesinin tanrısal hayaletleriyle karşılaşmaktan korkarak, daracık sokaklarda dağılırlardı.

Korkak ve yalnız yolculardı onlar. Hem korkarlardı kambur ve terkedilmiş bir kadının yalnızlığını andıran bu adadan; hem de gelirlerdi şaraphanede sayım yapmaya kış mevsimin-

de. Yazın akın akın gelecek kalabalıklar minik hasır sepetler, kösele küpeler alacaklardı yeni açacakları dükkanlardan. En çok ölçü almaya gelirdi adaya korkak yolcular. Yalnızca yazları gelinen bir evin geniş teraslarına ya da orta halli otellerin, orta halle banyolarına döşenecek fayanslar için.

Gri bir gökyüzü, insansızlık ve rüzgârın köpürttüğü bir deniz hüküm sürerdi adada ve yolcular, adanın görkemli yalnızlığından delice korkarlardı. Adanın uydurulmuş tarihini süsleyen düşsel tanrılardan bile korkarlardı. Ama yazın, kambur ve çirkin bir kadına benzeyen ada, pırıltılı bir güneşin altında sevimli bir deniz kaplumbağası gibi görünürdü gözlerine. Daracık sokaklar genişler, ferahlardı. Tarih bile güzelleşirdi kalabalıkta. Hüzünlü genç kayalar, binlerce yıl öncsinden kalma sanılırdı. Ne iyi ettik de geldik denilirdi. Deniz, kum, güneş... Bir cennet bu ada.

Ama bu korkular yüzünden, bu ürküntü, bu yalnızlık telaşı yüzünden alınan bütün ölçüler yanlış çıkardı yaz gelince. Şaraphane sayımları tutmaz, dükkanlara varlıklarıyla adayı mutlu, neşeli kılan kalabalıklar pek uğramazdı. Ama olsun, ne çıkar, o yalnızlık karabasanları yoktu ya, bir daha alırlardı tüm ölçüleri, sayımları bir daha yaparlardı, daha iyi bir yere taşırırlardı dükkanlarını.

Kış mevsiminin yavaş yavaş ilerlediği zamanlar, terkedilmişliğin hiddetinin alabildiğine yaşandığı zamanlardı. Unutulmanın son aşamasıydı bu. Güneş tarafından bile unutulmanın ve yıllarca böyle yarım yarım hatırlanmış, kambur, ağlamaklı yaşamının. Depremlerin tepeleri çatlattığı, koca-man kayaların denizin dibine gömüldüğü, yıldırımların ağaçları ikiye böldüğü zamanlardan, o çok eski zamanlardan

değil; çok yakınlardan bakılırsa her kış terkedilmenin yüze vurulmasıydı bütün bunlar. Geminin yanaşmaya isteksizliği, çoğu zaman açıktan geçip gitmesi, sahilde denizden geleni bekleyen Cafer'in umutlarının kırılışı, yolcuların ürpermesi, yalnızlık, hepsi...

İsterse hiç gelmesin bir daha o eski beyaz gemi. Hiç gelmesin! Ada kendine yeter. Onun uydurulmuş tarihi, ağaçsız çıplak tepeleri, mahzun sahilinde gezinen dalgalar ve bütün bu yalnızlığın sesleri içinde sessiz, beyaz yüzlü insanları, birbirlerine yeterler.

Ama yetmiyorlardı işte. Hep yazı bekliyorlardı. Çantaları, gözlükleri, şemsiyeleri, şarapları, eğlenceleri, giysileri, sörfleri, düşünceleri, aşkları, gevezelikleri, kıskançlıkları lastik botları, sandaletleriyle bu inanılmaz solukluğu, yalnızlığı yırtan, parçalayan yaz konuklarını beklemekle geçiriyorlardı günlerini. Her kış unutulmaktan, vefasızlıktan gocunmuyorlardı, kırılmıyorlardı. Beyaz yüzlerinde sadakat, güneşi gözlüyorlardı durmadan. Cafer, kendi seçmediği bu tutsaklıktan kurtulmayı umuyordu artık. Bu sessiz dünyadan, güzel sözlerin ve kokuların yer almadığı bu adadan gitmek için, onu bekliyordu. Bir daha gelirse kaçırmayacaktı onu. Takılacaktı peşine, adada olmayan ne varsa, onların olduğu yerlere gidecekti. Çalışmaksa çalışırdı gecelerden sabahlara, sabahlardan ertesi sabahlara kadar. Hem, onun güneş içmiş saçları, güzel iri gözleri vardı, güzel kokusu. Hiç duymadığı, tatmadığı sözler söylüyordu.

Kış konukları, ağır bulutlarla kararmış gökyüzü ve karanlık bir denizin birleştiği bulanıklıktan çıkıp, geldikleri yerlere dönmek için sabırsızlanırlar, işlerini yalan yanlış görürlerken Cafer, adanın her kış unutulmuşluğuna aykırı

düŖen iskelesinde yaza doğru yeniden boyanıp süslenecek bir banka oturur, gemiden inenleri gözlerdi.

Birden çıkıp gelmişti o. Nereden? Nasıl? Cafer bilmiyor. Anşızın buluvermişti Cafer'i. O soluk beyaz ve korkak geminin uğramadığı bir günde, lodosun adanın tepelerini inlettiği bir günde. Yine de Cafer, gitmek istediği yerlerden gelen bu geminin iskeleye yanaşmasını, huzursuz yolcularını indirmesini seviyordu. Heyecanlanıyordu onları gördükçe. Kocaman evlerin, apartmanların, yaz kış kapanmayan dükkanların sayılmayacak kadar çok olduğu, caddeleri, sokakları, araba ve insan dolu şehirlerde durmadan koşuşan, birşeyler yapan insanlardan biri olmak istiyordu. Kaybolmak istiyordu o baş döndüren kalabalığın ortasında.

Boşuna bekliyorsun Cafer, o gelmez...

Bir fayans ustasıyken, yaz kış adanın bütün fayans ve seramiklerini ören iyi bir ustayken, işi denize bakmak olmuştı artık Cafer'in. Çarşıya inerken, oturduğu kulübenin yokuşunu çıkarken, bir balkonun tabanına karo döşerken, yemek yerken, su içerken, sabah uyanınca, gece yatmadan önce hep denize bakardı. Deniz kızlarının çıktığı söylenen esrarlı oyuntulara. Güneş içmiş saçları ve uzun bacaklarıyla o çıkıp gelir mi diye...

Ilık, karsız bir kış günü geldi birdenbire. Saçları dalga dalga kokulu ve sıcak. Varlığını saran, seni çeken, denizin bittiği yerlerin kokusuydu. Her haliyle, her davranışıyla bir zamanlar gördüğün kalabalık yerleri özletti sana. Bir de güzel sözler getirdi. Duyulmadık, tadılmadık sözler...

Gözlerin hep böyle mahzun mu bakar Cafer?

Gülüſün ne kadar hüznü Cafer!... gibi sözler...

O adanın yalnızlığı, sözsüzlüğündendir biraz da. Sözler çok azdır. Zaten adada ağaç azdır. Üzüm bağları azdır. Neşeli insanlar, kuş sesleri, ağaç altları, aşk, hatıralar çok azdır, hemen hemen hiç yoktur. Neşeli insanlarla aşk, yazın gelir, kışın gider, konuktur. Rüzgâr, çıplaklık duygusu, yağmur, deniz köpüğü ve sessizlik istemediğiniz kadar...

Bir şömine örüyordu Cafer. Kış gelince terkedilen adada hiç yanmayacak bir şömine. Adanın arka tarafında bir vadinin içinde çok zengin birinin yaptırdığı, çok süslü bir evin görkemli şöminesi. Soğuk fayanslardan ve ıslak çimentoyla çalışmaktan buz gibi olmuştu elleri. Birdenbire o belirmişti yanbaſında. Öbür işçilerle değil, yalnız Cafer'le konuşmuştu. Onun buz gibi ellerini avuçlarına almış, ısıtmıştı. Sonra 'çarşıya inelim' dedi Cafer'e. Hafif hafif yağmur yağıyordu. Kocaman bir şemsiye açmıştı. Kışın soluk rengine bir gökkuşağı sıcaklığı katan şemsiyenin altına girdiler birlikte. 'Senin adın ne?' 'Cafer...' Cafer ona sormadı adını. Kollarının kokulu yumuşaklığında bir garip olmuştu, bir dünya alemine gitmişti sanki, ürpertici, yumuşak. Onun çizmelerinin yollarla bıraktığı derin izler de olmasa, yaz gelmiş de bir teknenin gölgesinde uyuyormuş sanacaktı kendini.

Adanın kış gelince kurumuş bir sünger gibi küçülüp, tek bir salona sığan, yaz gelince büyüyen, önce ön sokağa, sonra yandaki sokaklara taşan, yaz kış açık tek lokantasına gittiler. Bir masaya karşılıklı oturdular. Cafer, bunca yıllık adalı, o lokantanın içini hiç görmemişti. Lokantacının yüzü aydınlandı, onu tanıdığını Cafer hiç farketmedi. Lokantacının kırmızı yüzünde bir gülümseme yayıldı, büyük bir kibarlıkla geldi

yanlarına, ona ne istediğini sordu.

Ne adalıydı, ne de değildi lokantacı. Binde bir uğrayan geminin korkak yolcularına çorba ve köfte vermek için uyuklar dururdu ızgarasının başında kışın. Kendi için yaptırdığı güzel şaraplardan içerdi, sızardı sonra da. Geminin kaptanı ile iyi ahbaptılar. Kaptan ona büyük şehirlerin zor hayatından söz eder, 'bir emekli olayım...' diye başlardı düşlerinden. Hoşuna giderdi lokantacının kaptanın anlattıklarını dinlemek. Şehirden birşeyler ısmarlardı ona, karşılığında şarap verirdi. Yabancılar için geniş, gülümseyen yüzü, adalılara gerekmedikçe tek söz etmezdi.

Sözlere, hele güzel sözlere alışık olmayan Cafer için o, bu lokantada karşılıklı oturup birşeyler yemek için Cafer'i seçti. Bir kadın, bir konuk, bir insan, bir düş değildi. Boş pansiyon var mı'lardan, balık kaça'lardan, deniz derin değildir inşallah'lardan, kiralık bir sandal bulabilsek'lerden, bu şarap niye ekşi'lerden, paletimin teki kaybolmuş'lardan, bu akşam diskoya gidelim'lerden, güneş yağım bitti'lerden, hava ne kadar sıcak'lardan, havlum çalındı'lardan soğuk birşeyler içsek'lerden çok farklı, bambaşka birşeydi. Lokantacı çok kibar davranmıştı ona, bu kış kıyamette lokantasını şerefleştirdiği için çok mutlu olduğunu söylemeyi de unutmamıştı. Kendine ayırdığı şaraplardan çıkarmış, adanın çıplak tepelerinden toplayıp kuruttuğu garip otlarla tatlandırılmış salatalar yapmıştı. Lokantacı ona ilgi gösterdikçe, o da Cafer'le ilgilenmişti. Şarap koymuştu bardağına, güzel sözler söylemişti yine.

Gözerin doğuştan mı böyle mahzun senin Cafer?

Düş gibi, garip bir duruşun var Cafer...

Adana nasıl da yakışıyorsun Cafer...

Unutulan ve her kış terkedilen, bu yüzden zamanı kaybetmiş bir adada, yaşanmamış da sayılabilecek bir hayat akarken ağır ağır, birdenbire çıkıp gelen bu kadınla yaşanan anlar sel gibi, taşkın gibi ürkütücü ve güzeldi.

Onun için sen, bin yıl önce kıyılarında tanruların dolaştığı duygusunu veren adanın güzel bir parçasıydın sadece, anla artık!

Gülüşünde bir kölenin mahzunluğunu, bakışlarında olmayan tanruların azametini, ördüğün fayanslarda dilden dile uydurulup söylenen destanların inceliğini bulmuştun sadece, anla artık!

O, böylesi yalnızlıkların üstüne üstüne gider. O, böyle rüzgârlı ama ılık kış havalarına sinen yalnızlıkları sever. Güvenli bir yalnızlık havasını solumak istedi sadece, bir gün için. Ürkütücülüğüyle güzel adaya uğradı, lodos çok şiddetliydi çünkü, seninle karşılaştı, birlikte yemek yediniz. Hepsi o kadar, anla artık!

Güzel sandığın o sözler, senin için söylenmiş sözler değildi. Her rastladığı hoş şeyler için cömertçe kullandığı, sıradan sözlerdi.

O geldi! Hem de nasıl renkli bir geliş... Yanında birkaç arkadaşı, yine ılık bir kış günü, yine hava karsız ama rüzgârlı, yine saçlarında güneş birikmiş. Yanındakilere adayı anlatıyordu.

Gitme Cafer! Gitme yanına üzüleceksin! Güzel sözlerinin hepsini unuttu çoktan. Bir uğrayış bu, güzel gözlerinden neşeler taşırarak...

Lokantacı sevincinden ne yapacağını bilemiyordu yine. Adasına ihanet eden lokantacı. Her kış unutulmuşluğu doğrulardı o. Son yabancı da eski ve solgun gemiye binip, bir

dahaki yaza kadar yetecek selamlarıyla uzaklaşırken; he-
men bütün iskemlelerini, masalarını toplar, porselen tuzluk-
larını, kaliteli yemek takımlarını dolaplarına kilitler; kış ko-
nukları için kalın bardaklar, adi melamin tabaklar çıkarırdı.
Saçlarında güneş, gülüşünde neşeyle görünce onu, yuvarlak
ve kırmızı yüzünde ince dudakları keyifle yayıldılar.

Böyle değildi Cafer'in beklediği. Böyle gelmeyecekti o.
Yalnız hüznü olacaktı. Birdenbire çıkıverecekti karşısına,
soğuk ellerini, yumuşak avuçlarında ısıtacaktır.

Gülüşün yine mahzun Cafer... diyecekti.

Duruşun hala hüznü Cafer...

*Oysa nasıl da kuruluverdi masa, gügül gügül yanan sobanın
yakınında. Beyaz örtüler serildi, kesme kadehler, değerli çatal
bıçaklar çıkarıldı. Şaraplardan şarap beğenin, balıklardan
balık... Sizin için yararlır gerekirse. O tuhaf otlu salatalar mı?
Çoktan hazır. Izgara alevlendi bile, çok sürmez, uysallaştır ateş,
kıp kırmızı korlar olurlar sizin için. İsterseniz yumuşacık et de var.
Yok, balık istersiniz siz. Peki. Bu şarap iyi. İyi mi? İyi de ne demek?
En iyisi! Geleceğinizi bilseydi tatlı da yaptırdı ya, bilmiyordu af-
fedin. Meyva? Var, var elmalar sert sulu, muzlar ağzınıza layık.
Lokantacı kendi için ısmarlar, onları geçende kaptana, size
kısmetmiş. Ama bunu saymaz bakın. Yazabekler. Bir de otel yaptı-
rıyor adanın sakın bir köşesinde. Denizin hemen kıyısı, sakın, se-
rin... Oh!... Tam kafa dinlenecek yer. Mütevazi birşey ama, öyle
otel dediyse... Evet evet, sizin şömineli evinizin hemen ilerisinde.
Sahi niye gelmiyorsunuz kışları evinize? O kadar da uğraştınız,
yaptırdınız süslü süslü? Tabii, siz de haklısınız... İş güç. Kolay mı?
Otelde kalmasanız bile, yemeğe bekler sizleri, servisin en iyisi siz-
ler için. Memnun kalırsınız, emin olun... Tuhaf bir havası var*

adanın değil mi? Sanki sokaklarında tanrılar geziniyor. Kışları hep böyle olur bu ada. Sessiz, ürkütücü, terkedilmiş. Müziğinizi de getirmişsiniz ha? Haklısınız siz sessizliğe dayanamazsınız. Yalnızlıklar bile hiç değilse müzikli olmalı değil mi? Demek fazla kalamıyorsunuz. Lokantacı üzüldü bakın şimdi. Çok isterdi bu gece misafiri olun, ama... Adada artık telefon da var, ne zaman isterseniz, bir telefon, tamam. Haklısınız denizin hali belli olmaz. Bir dahaki gelişinizde inşallah, her şeyin daha iyisi... Eee, bir kahvesini içersiniz artık.

Yavaşça yanaştı masalarına Cafer. Ondan öğrenip hüznün hüznü diye durmadan sayıkladığı o sözcükle dolu olduğunu sanarak. Oysa ona kendini hatırlatmak için binbir şekle soktuğu yüzü, boğazına kadar sımsıkı ilikli turuncu gömleği, durmadan terleyen, nereye koyacağını bilemediği elleriyle bir zavallıydı. Ona doğru bakıyordu. Onun parlak, konuşkan gözlerine, 'tanı beni, götür beni buralardan sözlerin, kalabalıkların, kokuların dünyasına...' der gibi baktığını sanıyordu. Cafer'i görünce lokantacının kaşları çatıldı. Elleriyle 'çık! çık dışarı' diyordu Cafer'e. O ve arkadaşları, 'bu da kimin nesi?' der gibiydiler. Duruşu hüznü, bakışları mahzun Cafer, hatırlatamadı kendini ona. En kırık, en içli gülümseyişiyle bir daha baktı iri gözlerine. Yok mu artık o güzel sözler? O yumuşak dokunuşlar, kalabalık, gürültülü şehirler, oraların tuhaf kokulu havası, oralarda yaşamının düşleri yok mu artık? Aldırmadılar ona. İçlerinden bir tanesi dik dik baktı, 'hadi başka kapıya, başka kapıya!' dedi bir başkası. Güneşli saçlarıyla oynarken kadehini kaldırdı o, son damlasını da içti. Izgaraya yapışıp cızırdayan balık kalıntılarının kokusu, o tuhaf otlulu salatanın artıkları tabaklarda, soyulmuş, yarım bırakılmış meyvalar, muz kabukları, su şişeleri... Kahveleri getiri-

yordu lokantacı. Müzik yükseldi, kahkahalar, kahveler, boşalan şarap şişeleri.

İyi ki tanımadı seni Cafer. tanısaydı daha çok üzülecektin. Çoktan unuttular seni. Gitmeyi istediğin şehirleri şehir yapan kalabalık insanlardan birisin onlar için. Ama tanısaydı seni, üzülecektin. Adanın yazın dükkanlar dolusu satılan hediyelikleri gibi gösterecekti seni yanındakilere. Hepsi birden süzeceklerdi seni tepeden tırnağa. Adan gibi mahzun, adan gibi terkedilmiş ve hüznü bulaçaklardı seni, onun düşüncelerine katılacaklardı. Öylece duruşunun bir fotoğrafını çekeceklerdi belki de.

Sen şimdi git. Git adanın çıplak tepelerine tırman. Bağrını ılık rüzgâra ver, serinle. Saçları güneş içmiş, güzel sözler taşıyan, bir zamanlar soğuk ellerini, avuçlarında ısıtmış o kadını unut. Unutul sen de adan gibi. Unutul.

YÜREĞİN MAHALLESİ

Dudakları kırmızı ve sıcak olan kadınları hiç öpmedim. Saçları dağılmış, vücutları kıvrak, ısrarlı bakışları davetkâr olanları değil. Onları sayısız öptüm. Eskimiş anılarının güzelliği ile çıkıp gelen, gözleri masum sırlarla buğulu, duygulu şarkıları dinlerken boynunu büken, gözlerini yuman; sessizce gelip, sessizce giden bir kadını, onun hep kırmızı ve sıcak kalmış dudaklarını hiç öpmedim. Öpmedikçe onlar benim olduğum yerlerde oldular, yüreğime girdiler, yüreğimi burktular. Taşları ve evleri kararmış bir sokakta, bütün zamanları kendi yalnızlığıyla karşılayan böyle bir kadının ardından baktım. Terkedilmiş yaşlılardan biri, sabahın hüznünü solurken dudaklarında yarı uçmuş bir gülüşle, böyle bir kadının kuşlara yem vermesine bakardı. Kadın kuşların, uzun uzun kanat çırpmalarını izler, sonra da çekip giderdi.

Parklarda, kuytu yollarda yürürlerdi, adımlarını sayamazdım. Asude'yi sinemalara yakın telaşlı bir kahvede, kuytu bir masada oturmuş, sokağa bakarken gördüm.

Eski yalnızlar her geçen gün yaşılanıyor, genç yalnızlara pek rastlanmıyordu. Şehir ve zaman elele veriyor, yalnız bir konak, yalnız bir otel, yalnız bir ağaç bırakmıyordu. Toz, cam kırıkları, saklanan utançlar, içki şişeleri, bastırılmış vicdan azapları ve sarhoşluklarla durmadan kirlenen, bu kirli örtünün altında kapanmış çağların bir kaç ayrıntısı gizlenen merdivenli sokaklarda, kapı önlerinde, hüznü küçük pencerelerde otururlardı, yaşlanmış yalnız kadınlar. Makyajları çoktan uçmuş, yaşlanmış ellerinde şarap, sevgi ve güzellik dolu bir hayat için çok geç.

Öylece bakarlardı, yıllarını anlamış olmanın iç burkan huzuru ile. Bu, gürültüyle yaşanmış yıllardan sonraki durulma, mutluluk, rahat ölümler beklemek değildi. Eski bir kumarbazın biraz gülümseyerek, yaptıklarından yine de memnun tövbekarlığı, pişmanlık dolu bir ömrün affedilmesinin umulması değildi. Onlar sessiz bir çağlığı andırıyorlardı pencere-lerde, sokaklarda, parklarda.

Asude'yle aramızda bir kaç masa vardı. Mermerden oyulmuş kadar güzel ve donuktu yüzü. Ben, hep yüksek sesli bir hayatı yaşayanların arasında sevilen, ama hep uzaklarda, hep dudakları kırmızı ve sıcak bir kadını arayan ben; onun dudaklarının kırmızılığını duydum. Tanıdığım bütün kadınlar bana dokunmuş, öpmüş, sevmiş, karşımda ağlamış oluşlarını kaybettiler, kendilerine özgü halleriyle donup kaldılar. Gözlerimde o vardı. Uzun uzun yüzüne baktım. Sorularıma karşılık olabilecek bir anlam, bir iz aradım. Yalnızca kendisinin bil-

diği bir hayatın binlerce duyguyla yoğrulmuş yorgunluğu vardı sadece. Kendimi onun bakışlarında bulmak istedim.

Hep bir şey olan kadınlar...Güzel, çirkin, tembel, dişi, namuslu, hain, çirkef, mutlu, arsız, kurnaz... Hep bir tek şeydi onlar. Yüzleri dondukça aklımda Asude beliriyordu. Yalnız ve uzak bir kadın olarak. Dibindeki suyun hafif sesini kendine gizleyen, ışıkları çepçevre duvarlarında kırılarak kendine dönen derin kuyular gibiydi gözleri. Hava soğuktu, yağmur yağıyordu. Sıcaklığı beni çekti, kalktım, masasına gittim, oturdum. Öyle bir bakı bana, yalnızlığını aralamak isteyen gözlerimi görmedi.

Penceredeydi. Özel zamanlar için buldukları bir kaç yüz ifadesini titizlikle akıllarında tutan kızlar, hayatın yalnız ve yalnız kocaman şeylerini farkedebilen renksiz delikanlılarla elele yürüyorlardı. Kendilerini her yaptıklarından ve yapmadıklarından pişman olmaya adanmış erkekler, geçen zamanı birdeñ farkederek saatlerini onartmaya götürüyorlardı. Küçük fahişeler biraz vakitsiz, iře çıkıyorlardı. Bir çingene lavanta satıyordu. Tırnak dipleri hep siyah kalacak bir çocuk ayakkabı boyuyordu.

Asude onlara bakıyordu. Ama gözleri kendi halindeydi, arada bir buğulanıyordu. Bir soluk kadar yakındım ona ama farkında bile değildi. Onu sevmeye hazırlandım. Bir kadını bir anda sevmeye hazırlanmak bir kavrayıştı. Derin bir soluk aldı, göz göze geldik. Gülümsedim. yorgun gibiydi. Onu içimde duydukça sevindim, yıllarca ağaçsız dalsız bir ovada büyük bir yangın beklemiştim. Boşuna beklemiştim. şimdi o yangınım olabilirdi.

Üç beş zamana sığdırılmış bir aşkı tek başına, alabildiğine

yaşamış ve o yılların ucunu düğümlemiş anlaşılması, sevilmesi zor bir kadındı. Sormadan, konuşmadan ellerini tuttum birden.

Çekmedi. Yıllar sonra ilk kez bir insanın garip bir ateşle yanan ellerini duydu, şaşırdı, gözleri buğulandı. Ellerine baktı, çekmedi. Kuşandığı yalnızlığının onu yeni bozgunlardan koruyacağına inanıyordu. İnsan sıcaklığını, kendine söylememiş olsa da hep özlemiş olduğu için titreyen ellerini ellerime bıraktı. Yıllardır uykularını bölen, kıvrandıran bir insan sevgisi özlemi, içinde yayılırken, yalnızlığı, acılardan ve kırıklıklardan sözediyordu. Bir keklik vurulur da döne döne bir göle düşer gibi yüz çizgileri acılandı. Ellerini avucumda sıktım, yüreğinin o dingin, sessiz mahallesi karıştı, ağlayacağını sandım, ağlamadı. Sadece gözlerini yumdu.

Bir insan doğum ve ölüm denen iki büyük yalnızlık arasında hiç yalnız kalmamışlardan değilse, içinde bir türlü ses olup dağılamayan bir çığlığı taşımışsa, bir anı ya da bir hayal için hayatını yakalayabilir. Böyle bir insan yüreğinde kurduğu bir mahallede, herkesten gizli, uğruna hayatını yaktığı şeyle yaşayabilir. Asude böyle bir kadındı. O hayata parlak güneş altında başladığını sanan kadınlardandı ve henüz çok gençken öyle olmadığını anlayan kadınlardan. Böyle solgun değildi o zamanlar yüzü. Sevdiği şarkılar, sevdiği renkler vardı. Başka şeyleri de severdi, yürümek gibi, neşeli şeylerden konuşmak gibi. Bakışları tuhaf, tutkulu bir adamı çok sevdi. Sevdiği adam hatırlı bir misafir gibi geçmişti hayatından. Yalnız kendine aitrüyalar arayan, hep düşünceli, gece yarılari yorgun uyuyan o adam bir gün Asude'nin gözlerine baka baka hazırlanıp, büyük rüyalarına gitmişti. Asude ağlamadı, yalvarmadı, ondan nefret etmedi. Yalnızca kendini

tanıyamadı. Böyle bir adamı nasıl sevmiş olduğunu düşündü. Şimdi belki o ürperen bir denize ulaşmış yokuşlardan birinde sabahları gazozla şarap içen bir ayyaştır, hala büyük rüyalarını aramaktadır. Belki harabelerin diplerinde yapraklara gömülerek uyuyan, dişlerinde çiçek sapları, bir serseridir. Büyük rüyalarını belli belirsiz hatırlamaktadır. Belki denizlerin ötesine gitmiştir, saçları ıslak, taralı, hep değişik elbiseler giyen meşhur bir kumarbazdır. Rüyaları olduğunu unutmuştur. Belki çok yorulmuştur, belki ölmüştür. Kimbilir, belki de yalnızca şanssız bir adamdır. Yollarını kendi yaptığı bir hayat adına Asude'yi terketmiştir.

Akşamın öldürücü bir hüznü veren ilk saatlerinde Asude çoğu zaman tek başına sokaklardaydı. Bozgunla biten bir aşkın yerine durgun bir yalnızlıkta yaşıyordu. Gece olunca duygular su gibi gelirdi, sessiz ve güçlü, dayanılmaz acılar saati olurdu. Bir insanın sıcaklığına duyulan özlemi inkâr etmekten yorulurdu. Yüreğinin muhteşem mahallesi bile kâr etmezdi artık. Herşey acılaşırdı. Üşürdü, titrerdi, bir insanın sıcaklığı... bir insanın sıcaklığı...

Ben dudakları kırmızı ve sıcak kadınları da öptüm. Ama onlar bir hayatı alabildiğine yaşamış olduğundan kırmızı ve sıcak değildiler. Unutmak üzere hayaller kuran, hep henüz yaşamamış olduklarına inanan kadınların olağandan biraz fazla kırmızı dudaklarıydı. Çok kadınlar tanıdım. Onlarda anlamlı yıllar aradım. Yani bir büyük çentik, bir iz. Bir şeyin anısı, sık sık akla gelen ya da umudu. Kuruldukça güzelleşen bir hayal aradım onlarda. Çok güzel kadınlar tanıdım, çirkinler, fena sayılmayacaklar, kum rengi saçları olanlar, çok beyazlar. Yalnız elleri güzel olan kadınlar tanıdım, yalnız gözleri güzel olanlar. Cıvılda gibi konuşanlar içimi ısıttı. Hiç

konuşmayanlardan sıkıldım. Öfkelilere, herşeye bakmakla yetinenlere, şımarıklara kızdım. Ağlamaklılara, korkaklara, utangaçlara, okuyup kendine saklayanlara acıdım. Çok anlatanları, pervasızları, cesurları, anlamaya çalışanları beğendim. Suskunlara pek rastlamadım. İçli şarkılar söylerdi bir tanesi ara sıra bir pencerenin önünde oturup. Onu belki biraz sevdim. Suskunluğunda hayatını gizleyenleri, Asude'yi sevdim. Gökyüzünde kocaman bir ay bekler gibi bakan kadınlar zaman geçtikçe hiçleşen hayatlarını yaşadılar. Bir çayır, bir çöl, bir ova gibi. Hep aynı renk ve kıpırtısız.

Asude'nin parmakları usul usul kıpırdanıyordu. Birden değişsem bütün insanca gülüşlerimi inkâr edip gözlerine bakarak, ellerini masaya bıraksam; küçük, güzel bir oyun oynadığımı, çok eğlendiğimi söylesem ve çekip gitsem Asude ne ağlar, ne güler, ne şaşırırdı. Korkunç bir boşluğun içinde bu kez tamamen kırılmış kalırdı. Yüreğinin dingin, huzurlu mahallesini kaybederdi belki.

Bakışları kararıştı ama dudakları daha kırmızı ve gittikçe daha sıcak. Hasta bir çocuğa benziyordu. Kimsesiz, ateşler içinde yanan, uçlarından yaş sızan gözleri öpülmeyi bekleyen, bir insanın serin ellerini alnında duymak isteyen... Hava soğuktu dışarıda ve o, hasta ateşli, üşüyen bir çocuktu. Asude'nin her baktığı yerde bulduğu, düşünceli güzel adamın güzel anıları değildir. Bulduğu bir yıkılışın ardından kendi için yarattığı bir sessizliktir. Sevdiği adamın kendini bırakıp gitmiş olduğunu inkâr eder. Böyle birşey olmamıştır. Bunları hatırlamak azap vericidir, hatırlarsa yaşayamaz. Yaşadıklarını öyle unutmuştur ki hiç bir sokakta izlerine rastlanamaz. Adımları sayılamaz. Bu yüzden bakışları uzaklarda, du-

manlı, gülüşü kırktır.

Huzura kavuşturan sessiz bir mahallede yaşayıp gitmek yerine ona kendini yeniden hatırlatacak, belki de acı çektirecek bir adamı sevmek çok zordu. Asude için yeni bir sevgi, yeni bir kırılış, terkediliş değil, yeni bir onur yarasına dayanamayacak olmasıydı. Yalnızlığını sevmekte belki de haklıydı. Ulu bir kimsesizliği hayatın kendisi yapınca gülüşünün donması, yıkılması, bozguna uğraması yoktu. İçinde bir şeylerin parçalanması yoktu. Yalnızlıkta bütün güzelliklerin gerçekten en uzak olanı en düşsel renklerle yaşanabilirdi. Ama geceleri unutuyordu. Sabaha uzanan saatlerin geçmek bilmezliğini unutuyordu. Sevilen insanın sabahları günaydın değişiminin özlemini unutuyordu. Yalnızlığına bürüneli beri ağaçların ağaç, kuşların kuş oluşu gibi insanlara sadece insan diye bakıyordu. Kader ve acıya yalnızca kendi sahip çıkarak yalnızlığını besliyordu. Çünkü keder ve terkedilmişliğin kendi malı olmadığını anlarsa yalnızlığının hükmü kalmaz. Ölmeye gücü yetmiyorsa bir sokak kedisi gibi arsız yaşamalıdır ya da terkedilmiş bir bunak gibi ölümü beklemelidir.

Bütün bunları hatırlattım. Ama artık ben vardım. Afyonu olmuş yalnızlığını aralamak, onu sevmek istiyordum. Yoldan yüzlerinde bulunması, anlaşılması zor kederleri taşıyan insanlar geçiyordu. Yaşanıyordu. Beynine kurşun sıkanların, bir gözlük camını parçalayıp bileklerini kesenlerin, kendilerini yüzyıllardır yaşayan ağaçların dallarına asanların öncesinde ve sonrasında yaşanıyordu. Güzellikler, sevgiler kadar, avutulması zor acılar da gerçektiler. Asude hükmü kalmamış bir acıyı inatla yaşıyordu, ben onu sevmeye hazırlanıyordum.

Yıllardan sonra ona sevgiden sözettim. İnsan elinin yarattığı şeylerin büyüyüp üstümüze geldiği bir çağda, gülüşü, uykuyu, onuru, sözleri korumanın sevgiyle olacağını söyledim. Ateş içindeydi, ellerinden anlıyordum. Dışarıya çıktık. Onu kendi haline bıraktım, yürüdük. Yürüdükçe meydanlara ulaştık. Neonlar durmadan yanıp sönüyordu. Bu kış gününde yolunu şaşırılmış ılık bir rüzgar saçlarını çözdü. Aldırmadı. Az sonra karanlık olacak. Denizin kokusunu izledik. Sonunda karşı sırtların ışıklarını renkli iplikler gibi denize dökülmüş bulduk. Asude ışıklara dikti kuyu gözlerini. Ben anlatabileceğim herşeyi anlatmıştım.

Zaman sakız gibi uzadı ve koptu. Ellerimi tuttu birden. Gülerek ağlıyordu. Sabırlı yıllarımla biriktirdiğim özelemlerle istediğim kadının kırmızı ve sıcak dudaklarını öptüm, vücudunun çizgilerini duydum, kuyuluğu kaybolan gözlerine baktım.

İÇİNDEKİLER

SAKLI	5
İHTİLALLER NEYE BENZER	13
YAŞADIĞIMIZ YERLER	22
ÖNEMSİZLİK	33
AY BAKIYOR	45
MOZART'IN SON ZARTL	59
SU	69
SİLENTIUM	76
YÜREĞİN MAHALLESİ	86

Fotoğraf: Metin Kardeşin

Ayfer Tunç, 1964 yılında Adapazarı'nda doğdu. İstanbul Erenköy Kız Lisesi'ni ve İÜ Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni bitirdi. Edebiyata 1981 yılında çeşitli sanat dergilerine düzyazılar yazarak başladı. Radyo için yazdığı iki oyun İstanbul Radyosu tarafından seslendirildi. 1989 yılında Cumhuriyet Gazetesinin düzenlediği 'Yunus Nadi Armağanı'na katıldı ve Saklı adlı öyküsüyle "birinci" oldu. Ödül alan öyküsünün adını verdiği kitabı **Saklı** yazarın ilk öykü kitabıdır.

Sara Hanım (Okçu. Nâzım beş yaşındayken doğan teyzesi) bir "konuşma"da" kendini anlatırken: "Benim bir saçım bir de huyum güzeldir. Herkesle güzel geçirim. (...) Ben Nâzım'ı çok severim, o da beni severdi. Yüzü de bana benzer zaten." gibi yazılmamış bir şiirin en güzel dizelerini söylerken Süslü Yenge'yi anımsadım. Ayfer Tunç'un öyküsünün kahramanı. Gerçi ilki toplumun en üst, öteki en alt tabakasından kişilerdir ama yine de ne kadar birbirlerine benziyor. Ayfer Tunç'un başarısı bence burada.

Bana sorarsanız bir anlatıcı ister romancı olsun ister hikâyeci, ister oyun yazarı, biraz şair olmalıdır. Ben Sait Faik'i, Onat Kutlar'ı severim. Şairdirler. Ayfer Tunç'u okuduğum tek hikayesi 'Saklı'yla onların arasına katıyorum.